

2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

2.1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΑΦΡΙΑ ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

2.1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος:

Η διδασκαλία του μαθήματος της Γλώσσας στο Δημοτικό αποσκοπεί στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου των μαθητών από την αυθόρμητη ομιλία στην καλλιεργημένη προφορική γλώσσα. Ειδικότερα αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να χειρίζονται με επάρκεια και αυτοπεποίθηση, αποτελεσματικά και δημιουργικά τον προφορικό και το γραπτό λόγο στην καθημερινή σχολική και ευρύτερη κοινωνική πραγματικότητα που τους περιβάλλει.

Η νέα θεώρηση της Γλώσσας – διαφοροποιήσεις και ειδικότερες εφαρμογές σε παιδιά με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση.

Η Γλώσσα είναι κοινωνικό προϊόν και αποσκοπεί στην επικοινωνία με το περιβάλλον.

Η επιδεξιότητα της προφορικής επικοινωνίας οδηγεί στην ανάπτυξη της διανόησης και της κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Είναι η βάση για την ανάπτυξη άλλων δεξιοτήτων και μέσω αυτής επιτυγχάνεται η υλοποίηση των σκοπών και των υπόλοιπων μαθημάτων στο σχολείο.

Η αντιμετώπιση της Γλώσσας ως εργαλείου μάθησης συνυπάρχει με τη θεώρησή της ως φορέα πολιτισμού.

Στα παιδιά με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση, η επιδεξιότητα της προφορικής επικοινωνίας υστερεί σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ανάλογα με το βαθμό της νοητικής καθυστέρησης του παιδιού.

Καθώς η γλωσσική ικανότητα είναι μειωμένη, η μάθηση που γίνεται με τη γλωσσική μεσολάβηση γίνεται με δυσκολία.

Η μάθηση σ' αυτά τα παιδιά χαρακτηρίζεται από περιορισμένη ικανότητα γενίκευσης και μεταφοράς της γνώσης και απαιτείται η καλά οργανωμένη σε πλαίσια, όσο το δυνατό κοντύτερα στην πραγματικότητα και σε διαφορετικά επίπεδα βαθμού δυσκολίας, παρουσίαση των γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που είναι σε προτεραιότητα στη μαθησιακή διαδικασία κάθε φορά.

Η αυθόρμητη μάθηση είναι μειωμένη (χωρίς κάποιον μεσάζοντα όπως είναι ο διδάσκων που τη διευκολύνει, οριοθετώντας τα βήματα που συντελούν στην κατάκτηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων).

Ο ρυθμός μάθησης είναι βραδύτερος και απαιτείται η **πολυαισθητηριακή προσέγγιση** της γνώσης.

Στα παιδιά με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση η προτεραιότητα δίνεται στον **προφορικό λόγο (ακρόαση και ομιλία)** και στην όσο το δυνατό **μεγαλύτερη οργάνω-**

ση των εμπειριών των παιδιών σε θεματικούς κύκλους που επιτρέπει την προσέγγιση εννοιών μέσα από την καθημερινότητα (η **διαθεματικότητα** οδηγεί στην ενοποίηση της γνώσης και στη λειτουργική χρήση της).

Οι **θεματικοί κύκλοι** που προτείνονται και οι οποίοι είναι ενδεικτικοί (μπορούν να εμπλουτιστούν από τον διδάσκοντα ανάλογα με τις εμπειρίες και τις ιδιαιτερότητες της κοινότητας που ζουν τα παιδιά), είναι οι εξής 18:

1. Σχολείο
2. Σπίτι
3. Γειτονιά
4. Αγορά
5. Κυκλοφοριακή Αγωγή
6. Ασφάλεια
7. Ένδυση
8. Διατροφή
9. Σωματική Υγεία
10. Αναγνώριση και διαχείριση συναισθημάτων
11. Εποχές
12. Παιχνίδια
13. Αγωγή στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
14. Επαγγέλματα
15. Γιορτές
16. Ταξίδια
17. Πολιτισμός/ εκδηλώσεις
18. Ελεύθερος χρόνος/ χόμπυ

Η **ανάγκη για ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων** στα παιδιά με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση σε συνδυασμό με τη σημασία του γλωσσικού μαθήματος στην όλη μαθησιακή διαδικασία οδηγεί στην ανάγκη χρήσης **ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας**. Καθώς ο σχηματισμός εννοιών διευκολύνεται μέσα από την αλληλεπίδραση με το διπλανό ή την ομάδα, πολλές δραστηριότητες είναι ανάγκη να γίνονται σε πλαίσιο ομαδικό και αποτελεί σκοπό η οργάνωση της διδασκαλίας σε παραπάνω από ένα πλαίσια (ατομικό, με το διπλανό, με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας). Οι στόχοι, δε, που θα αποτελούν αντικείμενο μάθησης σε ένα τέτοιο πλούσιο μαθητοκεντρικό πλαίσιο είναι τόσο **γλωσσικοί όσο και κοινωνικοί, συναισθηματικοί όσο και μεταγνωστικοί**.

Η σημασία της **αυτορυθμιζόμενης μάθησης** αποτελεί σκοπό της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος. Οι στρατηγικές, δεξιότητες και στάσεις της αυτορυθμιζόμενης μάθησης καθιστούν το άτομο ικανό να προγραμματίζει, να καθοδηγεί, να ελέγχει και να αξιολογεί τόσο τη διαδικασία όσο και το αποτέλεσμα της επεξεργασίας των δεδομένων που έχει στη διάθεσή του κάθε φορά.

Στη διαδικασία πρόσκτησης της γνώσης, τα θυμικά στοιχεία παίζουν σημαντικότερο ρόλο (οι συναισθηματικο-αξιακές επιλογές μας καθορίζουν ποια ερωτήματα θέτουμε, πώς τα προσεγγίζουμε και πώς και πού τελικά καταλήγουμε). Η διδασκαλία λοιπόν του γλωσσικού μαθήματος λαμβάνει υπόψη την **ανάγκη για δημιουργία κινήτρων μάθησης και αυτοβελτίωσης**, τα οποία στα παιδιά με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση είναι ιδιαίτερα μειωμένα.

Η διδασκαλία για την **ανάπτυξη του μεταγνωστικού** διευκολύνεται ιδιαίτερα με την **ανάπτυξη του προφορικού λόγου** καταρχάς και στη συνέχεια με του **γραπτού και αντίστροφα** η ανάπτυξη του προφορικού και γραπτού λόγου διευκολύνει την ανάπτυξη εννοιών και διάκριση δεδομένων γνωστικών, συναισθηματικών και κοινωνικών, προθέσεων και κινήτρων καθώς και τη δεξιότητα αυτοοργάνωσης των μαθητών σε διάφορα πλαίσια.

Στην πρόταση για το συγκεκριμένο αναλυτικό πλαίσιο σπουδών στο γλωσσικό μάθημα, υπάρχει η πρόβλεψη εκτός από τη συνολική παρουσίαση των επιμέρους διδακτικών στόχων και των ανάλογων δραστηριοτήτων που προτείνονται ανά θεματική ενότητα (προφορικό λόγο: ακρόαση - ομιλία, γραπτό λόγο: προανάγνωση – ανάγνωση, προγραφή -γραφή και παραγωγή γραπτού λόγου, λογοτεχνία και λεξιλόγιο) να δοθεί στο διδάσκοντα και **ένα παράδειγμα όπου η όλη παρουσίαση των διδακτικών στόχων ανά ενότητα αναφέρεται σε ένα συγκεκριμένο θεματικό κύκλο: την αγορά.**

Με ανάλογο τρόπο μπορεί ο διδάσκων να αυτενεργήσει μέσα στα προτεινόμενα πλαίσια, ώστε να αναπτύξει δραστηριότητες κατάλληλες για τις ιδιαιτερότητες των μαθητών του εντάσσοντάς τις παράλληλα σε κάποιον άλλο ή άλλους (από τους 18 προτεινόμενους) θεματικούς κύκλους.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΚΥΚΛΟΙ	
<ul style="list-style-type: none"> • Σχολείο • Σπίτι • Γειτονιά • Αγορά • Κυκλοφοριακή αγωγή • Ασφάλεια • Ένδυση • Διατροφή • Σωματική υγεία • Αναγνώριση και διαχείριση συναισθημάτων • Εποχές • Παιχνίδια • Αγωγή στα ΜΜΕ • Επαγγέλματα • Γιορτές • Ταξίδια • Πολιτισμός/ εκδηλώσεις πολιτιστικές • Ελεύθερος χρόνος/ χόμπι 	
<i>Γλώσσα</i>	<i>Μαθηματικά</i>
Ακρόαση- Ομιλία	Αριθμοί και πράξεις – προβλήματα
Προανάγνωση – Λογοτεχνία	Μετρήσεις – προβλήματα
Προγραφή	Συμμετρία – προβλήματα
Ανάγνωση-Λογοτεχνία	Γεωμετρία – προβλήματα
Γραφή	Οργάνωση, ταξινόμηση και επεξεργασία πληροφοριών
Λεξιλόγιο	Χρήση υπολογιστικής μηχανής

ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΔΙΑΤΡΟΦΗ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ

- Α) περιοδικά αγορών, μαγειρικής, διατροφής και υγείας, διαφημιστικά φυλλάδια από σούπερ μάρκετ, εστιατόρια με διανομή κατ' οίκον, ένδυσης, υπόδησης προϊόντα για το σπίτι κ.λ.π. βιβλία λογοτεχνίας, βιβλία και περιοδικά με συνταγές μαγειρικής, πίνακες διατροφικής αξίας τροφίμων, πίνακες με ακατάλληλες ουσίες ή συντηρητικά, εγκυκλοπαίδειες ή διευθύνσεις στο διαδίκτυο με πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα που καταναλώνουμε (π.χ , φρούτα και λαχανικά της εποχής, ινστιτούτο καταναλωτή)
- Β) παιχνίδι με ευρώ, εποπτικά μέσα για τη διδασκαλία των μετρήσεων (τουβλάκια, πλαστελίνες, ξυλάκια αρίθμησης, ζυγαριά, βάρη, μεζούρα , μέτρο, χάρακας, ρολόι, συσκευασίες διαφορετικής χωρητικότητας, τουβλάκια, κ.λ.π.)
- Γ) κανσόν για κολάζ, ψαλίδια, κόλλες, ζυμαρικά, όσπρια, ρύζι, κανέλα ολόκληρη, καπάκια, ετικέτες από προϊόντα, σελίδες Α4 λευκές και χρωματιστές, δαχτυλομπογιές, χρώματα, πλαστικοποιητής, πηλός, πλαστικά προϊόντα
- Δ) χάρτης γεωφυσικός και πολιτικός της Ελλάδας και της Ευρώπης, ελληνική σημαία, παζλ με προϊόντα ή τη χώρα μας, κάρτες από περιοχές της Ελλάδας, αφίσες από περιοχές της Ελλάδας, λευκώματα και τουριστικοί οδηγοί
- Ε) Λεξικό , Η/Υ (χρήση αυτόματης διόρθωσης στον κειμενογράφο) εκπαιδευτικό λογισμικό στη Γλώσσα και στα Μαθηματικά
- ΣΤ) Ημερολόγιο, Λαογραφικό ημερολόγιο, βιβλία με παροιμίες
- Ζ) Φωτογραφίες από επισκέψεις επαγγελματιών στο σχολείο, επισκέψεις των μαθητών σε επαγγελματίες στο χώρο τους (χρήση φωτογραφικής μηχανής, κασετόφωνο)
- Η) Κασέτες παραμυθιών, μαγνητοφωνημένες συζητήσεις και ιστορίες από παιδιά διαφόρων ηλικιών (κορίτσια και αγόρια)

2.1.2. ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΓΟΡΑ

ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία να είναι ικανός:</p> <p>Α Κ Ρ Ο Α Σ Η</p> <p>Ο Μ Ι Λ ΙΑ</p>	<p>Ακρόαση- Ομιλία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ακροάται και να μπορεί να παίρνει πληροφορίες από διαφορετικές απόψεις σε συζήτηση που γίνεται στην τάξη σχετικά με τις αγορές, τα επαγγέλματα που εμπλέκονται στην παραγωγή, τη διακίνηση, τη μεταφορά και την πώληση των προϊόντων, τους κανόνες που αφορούν τη συμπεριφορά σε κατάσταση ως πελάτης, τα δικαιώματα του καταναλωτή • Να παίρνει το λόγο σύμφωνα με τους κανόνες της τάξης συνειδητοποιώντας το ρόλο του ομιλητή και του ακροατή αντίστοιχα • Να εκφράζει άλλες προσωπικές του απόψεις με λόγο κατανοητό, με απλές και ολοκληρωμένες προτάσεις • Να απαντά σε ανάλογα ζητήματα που συζητούνται στην τάξη χωρίς να βγαίνει εκτός θέματος • Να διηγείται ανάλογες εμπειρίες προσωπικές ή άλλες που άκουσε • Να συμμετέχει με την ομάδα του στη δημιουργία μιας ιστορίας σχετικής με τη θεματική ενότητα • Να παίζει ρόλους που αφορούν ιστορίες σχετικές με το θέμα (απομνημόνευση ιστορίας) 	<ul style="list-style-type: none"> • Μαγνητοφωνούμε συζητήσεις παιδιών που αναφέρουν τα αγαπημένα τους φαγητά, παιχνίδια, αγορές κ.λ.π. • Τα παιδιά φτιάχνουν κολλάζ με τις πληροφορίες που άκουσαν π.χ. με τα προϊόντα που αναφέρθηκαν ή φτιάχνουν ανά ομάδες το δικό τους κολλάζ με τα αγαπημένα τους προϊόντα ή φαγητά (εικόνες από περιοδικά συσκευασίες ή και ζωγραφιές παιδιών) • Συζητούν μέσα στην τάξη για τις προσωπικές συνήθειες στο φαγητό, στην αγορά δώρων για κάποιο αγαπημένο πρόσωπο, τον προγραμματισμό στα ψώνια ,το χαρτζιλίκι, τη χρήση του κουμπαρά • Τα παιδιά ακούν ιστορίες και προσπαθούν από τις πληροφορίες που άκουσαν να μαντέψουν πού πήγε για ψώνια ο πρωταγωνιστής, τι πήγε να αγοράσει, αν ήταν ευχαριστημένος από την αγορά που έκανε κ.λ.π. • Τα παιδιά ακούνε μαγνητοφωνημένες σκηνές από παραμύθια ή ταινίες και βρίσκουν πού εκτυλίσσονται οι σκηνές (στη λαϊκή αγορά, στο φούρνο, στο σπίτι), επιχειρηματολογούν ποια στοιχεία τα οδήγησαν σε αυτή την άποψη. • Τα παιδιά παίζουν ρόλους όπου πηγαίνουν για ψώνια (πώς ζητάμε ένα κιλό ψωμί, πώς πληρώνουμε, πώς χαιρετάμε κ.λ.π.), τα υπόλοιπα παιδιά παίρνουν ρόλο θεατή – κριτή και με τη βοήθεια του διδάσκοντα συμπληρώνουν τους πρωταγωνιστές στο παίξιμό τους (κινήσεις, εκφράσεις κ.λ.π.) • Τα παιδιά παίζουν με παντομίμα συνηθισμένες δραστηριότητες π.χ. αγορά, πληρωμή, ρέστα, αναχώρηση από το μαγαζί κ.λ.π. και οι συμμαθητές τους προσπαθούν

Α Κ Ρ Ο Α Σ Η Ο Μ Ι Λ ΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσουν φωνολογική ενημερότητα (φθόγγοι, συλλαβές, λέξεις, προτάσεις) 	<p>να το βρουν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά συμπληρώνουν προτάσεις που ο διδάσκων έχει ξεκινήσει με θέμα σχετικά με την ενότητα. • Τα παιδιά παίζουν παιχνίδια φωνολογικής ενημερότητας(λέξεις που αφορούν τη θεματική ενότητα και αρχίζουν από συγκεκριμένο φθόγγο κ.λ.π.) • Τα παιδιά ομαδοποιούν εικόνες αντικειμένων που ξεκινούν ή τελειώνουν στον ίδιο φθόγγο και αφορούν έννοιες σχετικές με την ενότητα • Τα παιδιά φτιάχνουν λέξεις από συλλαβές ακούν και αντιστοιχούν σε εικόνες σχετικές με την ενότητα • Τα παιδιά ασκούνται στην ομοιοκαταληξία και τα ποιήματα που αφορούν τη θεματική ενότητα • Τα παιδιά ανακαλύπτουν πόσες λέξεις αποτελούν οι προτάσεις που ακούν σε ιστορίες σχετικές με τη θεματική ενότητα.
Π Ρ Ο Γ Ρ Α Φ Η	<ul style="list-style-type: none"> • Να ασκηθεί στη σωστή διεύθυνση και φορά γραφής των γραμμάτων και των αριθμών (αριστερά προς τα δεξιά από πάνω προς τα κάτω κ.λ.π.) • Να αποκτήσει σταθερότητα στη χρήση μολυβιού για γραφή αλλά και χρωματισμό επιφανειών χωρίς να βγαίνει εκτός αυτού • Να αναπαράγει με κεφαλαία και μικρά γράμματα και αριθμούς όσες πληροφορίες αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες εικόνες σχετικές με την ενότητα (π.χ. 5 κεράσια) • Να αντιγράφει συλλαβές, λέξεις, αριθμούς πρώτα ακολουθώντας τις τελείες και μετά χωρίς βοήθεια σε διχάρακο τετράδιο με τη σωστή φορά και διεύθυνση 	<ul style="list-style-type: none"> • Να ακολουθεί διαδρομές ή να γράφει πάνω σε τελείες που απεικονίζουν συγκεκριμένα προϊόντα, επαγγελματίες, τα γράμματα της λέξης ή τους αριθμούς από συγκεκριμένες συσκευασίες, • Να ζωγραφίζει μέσα σε περίγραμμα (τα καταστήματα που συναντάει στη γειτονιά, ή τα αγαπημένα του προϊόντα) • Τα παιδιά γράφουν στην εικόνα κάθε προϊόντος , το αρχικό γράμμα (κεφαλαίο και μικρό) • Τα παιδιά γράφουν την πρώτη συλλαβή από το προϊόν που δείχνει η εικόνα • Να ζωγραφίζει και στη συνέχεια να γράφει το όνομά του, τη διεύθυνσή του, τον αριθμό τηλεφώνου του (αρχικά με το δάχτυλο σε λεία επιφάνεια π.χ. θρανίο, με πλαστελίνη και άλλο εποπτικό υλικό • Να αντιγράφει με τη σωστή φορά, το όνομα (λέξη) του αγαπημένου του φαγητού, γλυκού, φρούτου, τίτλου βιβλίου, παιχνιδιού κ.λ.π. με μικρά και με κεφαλαία γράμματα, με πλούσιο εποπτικό υλικό δίπλα την αντίστοιχη εικόνα

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Φ Η	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατασκευάζει καταλόγους με προϊόντα • Να φτιάχνει προφορικά και να αντιγράφει προτάσεις λίγων λέξεων, που αντιστοιχούν σε γεγονότα που εξελίσσονται στο χρόνο • Να γράφει από μνήμης λέξεις • Να γράφει από μνήμης και να διαβάζει απλές προτάσεις με 1, 2 ή 3 λέξεις π.χ. ευχαριστώ, πόσο κάνει κ.λ.π. 	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιγράφει λέξεις σχετικές με τη θεματική ενότητα, που έχουν το ίδιο γράμμα στην αρχή ή το τέλος της λέξης, ή τον ίδιο αριθμό γραμμάτων (με μικρά και με κεφαλαία γράμματα) • Να αντιστοιχεί εικόνες προϊόντων με λέξεις (με μικρά και με κεφαλαία γράμματα) • Τα παιδιά γράφουν το όνομά τους και δίπλα κολλούν το αγαπημένο τους προϊόν • Κατασκευή οπτικού λεξικού – κολλάζ από τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες. Δίπλα σε κάθε εικόνα που κολλούν, τα παιδιά γράφουν το όνομα του προϊόντος • Με βάση μία σειρά από 3 εικόνες που δείχνουν εξέλιξη στο χρόνο αλλά είναι ανακατωμένες, τα παιδιά σε ομάδες τις βάζουν σε σειρά και φτιάχνουν την ιστορία. Κερδίζει η ομάδα που θα φτιάξει πρώτη την πιο λεπτομερή και ολοκληρωμένη ιστορία • Τα παιδιά διαβάζουν από εικόνες « προτάσεις» που αφορούν συγκεκριμένες δραστηριότητες σχετικές με την ενότητα, σε χρονική εξέλιξη. Με τη βοήθεια του διδασκοντα ή οπτικού λεξικού τις αντιγράφουν και τις διαβάζουν δείχνοντας τις λέξεις • Τα παιδιά γράφουν και διαβάζουν λέξεις από μνήμης • Τα παιδιά διηγούνται μια ιστορία σχετική με την ενότητα, τη δραματοποιούν, τη ζωγραφίζουν και κάτω από τις εικόνες, γράφουν απλές προτάσεις με λίγες λέξεις. • Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και κάνουν ανάλογες δραστηριότητες χωρίς να ανακοινώνουν τα αποτελέσματα της εργασίας τους στην άλλη ομάδα. Τα παιδιά της άλλης ομάδας καλούνται να διαβάσουν τις προτάσεις που έφτιαξαν οι συμμαθητές τους. Κερδίζει όποιος διάβασε σωστά.
--	---	---

<p style="text-align: center;">Π Ρ Ο Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Η</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνειδητοποιήσει με επαφή πλούσιου έντυπου υλικού, ότι ο προφορικός και ο γραπτός λόγος μας βοηθούν να επικοινωνούμε • Να αναγνωρίζει τους φθόγγους που μπορούμε να τονίσουμε και να τους αντιστοιχεί με το γράφημά τους • Να αναγνωρίζει το φθόγγο που αντιστοιχεί στο γράφημα συνειδητοποιώντας την κίνηση στο πρόσωπό του και στη γλώσσα του (καθρέφτη) • να αναγνωρίζει από την κίνηση στο πρόσωπο του άλλου των φθόγγων που μπορεί να εκφέρει (π.χ. ο, ή θ) • Να μπορεί να διαβάζει αυτόματα τα φωνήεντα σε οποιαδήποτε σειρά και αν εμφανίζονται, ώστε να αυτοματοποιήσει την αναγνώριση και την ανάγνωσή τους • Να μπορεί να βρίσκει λέξεις που έχουν τον ίδιο αρχικό, τελικό φθόγγο • Να μπορεί να βρίσκει λέξεις που έχουν τον ίδιο αριθμό συλλαβών • Να μπορεί να βρίσκει λέξεις που έχουν την ίδια ομοιοκαταληξία • Να μπορεί να βρίσκει λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων και να τις συλλαβίζει • Να μπορεί να αναγνωρίζει πόσες λέξεις αποτελούν οι προτάσεις που φτιάχνουν στην τάξη αυτός και οι συμμαθητές του • Να μπορεί να κάνει προτάσεις με συγκεκριμένο αριθμό λέξεων προκειμένου να εκφράσει μία σκέψη, επιθυμία, προτροπή, συναισθηματική κατάσταση που αφορά τη συζήτηση που γίνεται στην τάξη 	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά κατηγοριοποιούν έντυπο υλικό (βιβλία, διαφημιστικό υλικό, λίστες για ψώνια, αποδείξεις κ. λ .π) • Τα παιδιά διαλέγουν από το έντυπο υλικό αυτό που θα τους χρησιμεύσει για να απαντήσουν σε ερωτήσεις του διδάσκοντα • Τα παιδιά αντιστοιχούν προτάσεις που ακούνε σε κασέτα με εικόνες και λέξεις σχετικές με την ενότητα από καταλόγους, περιοδικά, βιβλία κ.λ.π. • Τα παιδιά αναγνωρίζουν και χρωματίζουν με συγκεκριμένο χρώμα τα φωνήεντα (απλά και δίψηφα) σε λέξεις που αντιστοιχούν σε εικόνες σχετικές με έννοιες που διαπραγματεύεται η ενότητα • Τα παιδιά χρωματίζουν σε οπτικά λεξικά συγκεκριμένο φθόγγο που τονίζεται και συλλαβίζουν την λέξη ώστε να ακούσουν και στο αυτί τους τον τόνο • Τα παιδιά διαβάζουν τραγουδάκια συγκεκριμένων φθόγγων π.χ. α, α, α, ε, ε, ο, α, α • Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με λογοτεχνικά βιβλία διαβαθμισμένα σε επίπεδα αναγνωστικής δυσκολίας σχετικά με τη θεματική ενότητα και παίζουν ασκήσεις φωνολογικής ενημερότητας (σε επίπεδο φθόγγων, συλλαβών, λέξεων) στηριζόμενα στα ερεθίσματα που παίρνουν από αυτά. Π. χ. ταυτίζουν φθόγγους και συλλαβές που αποτελούν την αρχή ή το τέλος λέξεων που οι ίδιοι οι μαθητές ανέφεραν ή θέλησαν να μάθουν μέσα στην τάξη συγκεκριμένη θεματική ενότητα • Τα παιδιά αναγνωρίζουν λέξεις ή προτάσεις σε πίνακες με προϊόντα , καταλόγους, βιβλία, έντυπο υλικό που περιλαμβάνει και διαλόγους κάτω από εικόνες που έχουν γίνει αντικείμενο επεξεργασίας στην τάξη • Τα παιδιά χωρίζουν χτυπώντας παλαμάκια λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τη λέξη στόχο (π. χ. τυ-ρί, τυ-ρό-πι-τα) • Τα παιδιά μετρούν με τα δάχτυλά τους μία μία λέξη που αποτελούν την πρόταση που έφτιαξαν οι συμμαίτες τους ή ο διπλανός τους ή οι ίδιοι. Κερδίζει όποιος φτιάχνει σωστή πρόταση με συγκεκριμένο αριθμό λέξεων
---	---	---

Π Ρ Ο Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Η	<ul style="list-style-type: none"> • Να «ξέρει» να διαβάζει ένα βιβλίο, λίστα για ψώνια κ.λ.π. με τη σωστή διεύθυνση (αριστερά – δεξιά και από πάνω προς τα κάτω), δείχνοντας μία μία λέξη • να εξοικειώνεται με βιβλία παιδικής λογοτεχνίας που χαρακτηρίζονται από λίγο κείμενο 	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά <<διαβάζουν>> λογοτεχνικά βιβλία πολύ εύκολα και τα οποία διαλέγουν μόνο τους από τη βιβλιοθήκη • Τα παιδιά <<διαβάζουν>> σε ένα βιβλίο το εξώφυλλο με τον τίτλο και το συγγραφέα, τα περιεχόμενα (δείχνουν με το δάχτυλό τους, από αριστερά προς τα δεξιά και από πάνω προς τα κάτω) • Τα παιδιά <<διαβάζουν>> δείχνοντας με το δάχτυλο, τις λέξεις του βιβλίου που διαβάζει ο διδάσκων με την ταχύτητα που ρέει η ανάγνωση χωρίς να χάνουν σειρές • Τα παιδιά κάνουν προβλέψεις για τη συνέχεια της ιστορίας που διαβάζει ο διδάσκων • Τα παιδιά αναγνωρίζουν μία ιστορία που όλοι <<διάβασαν>> στην τάξη από μία άλλη (εικόνες σε σειρά και απλές προτάσεις από κάτω)
Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Η	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύει, ανασυνθέτει συλλαβές, λέξεις και φράσεις, να διαβάζει απλές λέξεις και φράσεις • Να διαβάζει και να κατανοεί μικρό κείμενο που αποτελεί οργανωμένη έκφραση των συζητήσεων και δραστηριοτήτων μέσα στην τάξη (προσωπικές αναφορές, περιστατικά που λαμβάνουν μέρος στο κυλικείο του σχολείου, στην καθημερινή ζωή των μαθητών και της οικογένειάς τους) αλλά και ιστοριών ή λογοτεχνικών κειμένων • Να διαβάζει σιωπηρά • Να διαβάζει μεγαλόφωνα και εκφραστικά κάνοντας ταυτόχρονη ανάγνωση με το διδάσκοντα • Να διαβάζει αυτόνομα, με ρυθμό • Να συμπεραίνει το περιεχόμενο ενός βιβλίου από τις εξωτερικές του ενδείξεις(εξώφυλλο, περιεχόμενα, εικόνες) • Να διαβάζει ιστορίες όπου ο ήρωας είναι λυπημένος, χαρούμενος ή θυμωμένος και να αναγνωρίζει το συναίσθημα από την ανάγνωση 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση καρτελών και εύκολων διαβαθμισμένων λογοτεχνικών βιβλίων σχετικά με την ενότητα που διαβάζει ο μαθητής • Παιχνίδια αναγνώρισης λέξεων που σημαίνουν τρόφιμα, δραστηριότητα (ρήματα που χρησιμοποιούνται για τις αγορές) • Παιχνίδια ανασύνθεσης λέξεων από ανακατωμένα γράμματα • Παιχνίδια ανασύνθεσης προτάσεων από ανακατωμένες λέξεις (σχετικές με την ενότητα) • Τα παιδιά κατανοούν μια ιστορία που διάβασαν και τη δραματοποιούν, τη συνεχίζουν, την αλλάζουν π.χ. συνέχεια μιας ιστορίας που αρχίζει ή εύρεση της αρχής μιας ιστορίας που διάβασαν • Τα παιδιά ασκούνται στην σιωπηρή και μεγαλόφωνη ανάγνωση διαβάζοντας άλλοτε μόνο τους σε συγκεκριμένο χρόνο και άλλοτε διαβάζοντας μεγαλόφωνα με ρυθμό είτε μόνο τους είτε ανά δύο ταυτόχρονα είτε ως ομάδα είτε μαζί με το διδάσκοντα, ώστε να αποκτήσουν και ρυθμό. • Τα παιδιά αντιστοιχίζουν τη σωστή σειρά των εικόνων ή προτάσεων που αντιστοιχούν εν συντομία στο νόημα του κειμένου που διάβασαν • Τα παιδιά δραματοποιούν, αφού διηγηθούν τα βασικά σημεία της ιστορίας που διάβασαν

- Να απομνημονεύει μικρά κείμενα ή ρόλους για δραματοποίηση, καθώς και μικρά λεκτικά σύνολα που διευκολύνουν τη μάθηση
- Να αντιλαμβάνεται βαθμιαία ότι μπορεί να διτυπώνει τις σκέψεις του και να επικοινωνεί με τους άλλους όχι μόνο προφορικά αλλά και γραπτά.
- Να ασκείται στη χρήση τράπεζας λέξεων (οικογένειες λέξεων) κάθε φορά που συναντά λέξεις που δεν καταλαβαίνει σε κείμενο που διαβάζει
- Να χρησιμοποιεί λεξικό
- Να διαπιστώνει αν ένα κείμενο έχει ανακρίβειες ή ανακολουθίες
- Να αγαπήσει το διάβασμα βιβλίων και να εξοικειωθεί με τη συνήθεια αναζήτησης λογοτεχνικών βιβλίων αλλά και έντυπου υλικού (εφημερίδες και περιοδικά) για προσωπική ευχαρίστηση, πληροφόρηση και ενημέρωση

- Τα παιδιά μαθαίνουν ποιήματα για τραγούδια, ομοιοκαταληξίες σχετικές με την ενότητα και τα παρουσιάζουν στην τάξη μόνο του το καθένα ή ανά ομάδα
- Τα παιδιά με δραστηριότητες σχετικές με την ενότητα, ανακαλύπτουν τη στενή σχέση μεταξύ ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης και γραφής και εκφράζουν την άποψή τους σχετικά με τη χρήση και τη δυσκολία του καθενός (κάποια παιδιά προτιμούν την ομιλία, άλλα την ακρόαση) Ο διδάσκων ωθεί τα παιδιά να αποκτήσουν μεταγλωσσικές ικανότητες στους τομείς αυτούς.
- Τα παιδιά γράφουν γράμμα, λίστες, παράπονα, επιθυμίες και τα εκθέτουν στον πίνακα της τάξης. Πάντα τα γραπτά των παιδιών διαβάζονται από τον διδάσκοντα και γίνεται συζήτηση για τη συναισθηματική συνειδητοποίηση από τα παιδιά των όσων έχουν εκφράσει και των αιτιών τους
- Τα παιδιά σημειώνουν τις άγνωστες λέξεις σε ειδικό τετράδιο όπου γράφονται με αλφαβητική σειρά, ώστε να συνηθίσουν στη χρήση του λεξικού
- Τα παιδιά διορθώνουν ένα κείμενο στο οποίο υπάρχουν παρείσακτες προτάσεις ή λέξεις που αλλοιώνουν το νόημα. Παιχνίδια με: παρείσακτη λέξη σε μία πρόταση, σε ένα κείμενο.
- Βρίσκουν τη λέξη που είναι λάθος βαλμένη (αντίθετη) σε ένα κείμενο
- Εξηγούν πώς το βρήκαν
- Παιχνίδι: ένα παιδί περιγράφει στοιχεία ενός βιβλίου και οι συμμαθητές του καλούνται να το βρουν ανάμεσα στα άλλα
- Παιχνίδι: ένα παιδί διαβάζει μία πρόταση από ένα βιβλίο γνωστό και οι συμμαθητές του καλούνται να βρουν ποιο βιβλίο είναι ή πού βρίσκεται η πρόταση (σελίδα) και να την ξαναδιαβάσουν
- Βρίσκουν με έρευνα στο σχολείο πόσα παιδιά αγαπούν το διάβασμα στον ελεύθερο χρόνο τους
- Βρίσκουν ποια βιβλία είναι πιο αγαπητά στους συμμαθητές τους

- Να εξοικειώνεται βιωματικά με τη μορφή και το περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων που αντιστοιχούν σε ιστορίες σχετικές με τις προσωπικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντά του (βιβλία διαβαθμισμένα ως προς επίπεδο αναγνωστικής δυσκολίας)
- Να έρχεται σε επαφή με την παράδοση του τόπου και το λαϊκό πολιτισμό
- Να ενθαρρύνεται στη δημιουργία και έκφραση δικών του ιστοριών και να εξοικειώνεται με τη χωροχρονική εξέλιξη γεγονότων
- Να αποκτήσει την προσωπική του βιβλιοθήκη με τίτλους βιβλίων ή περιοδικών που έχει διαβάσει και τα οποία μπορεί να προτείνει σε συμμαθητές του να έρθει σε επαφή με πολυβιβλία που αναπτύσσουν διαθεματικά έννοιες και δραστηριότητες αλλά και να γίνει μέλος σε δημοτική βιβλιοθήκη
- Να αποκτήσει θετική και κριτική στάση απέναντι στην ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων και έντυπου τύπου

- Τα παιδιά διαβάζουν, διηγούνται, δραματοποιούν βιβλία που διαβάστηκαν και φτιάχνουν αφίσες από αυτά που τους άρεσαν περισσότερο
- Τα παιδιά επιχειρηματολογούν επάνω στα βιβλία που διάβασαν και προτείνουν παραλλαγές φτιάχνοντας τα δικά τους βιβλία.
- Τα παιδιά αποκτούν δική τους καρτέλα στη δανειστική βιβλιοθήκη της τάξης και φτιάχνουν τα δικά τους βιβλιοτετράδια όπου σε λευκά χαρτιά ζωγραφίζουν ό,τι τους έκανε πιο πολλή εντύπωση ή τους άρεσε, εξηγώντας και το γιατί γραπτά.
- Οι μαθητές εξοικειώνονται με την αγορά του λογοτεχνικού βιβλίου κάνοντας επισκέψεις σε βιβλιοπωλεία, περίπτερα, εκθέσεις βιβλίου, βιβλιοθήκες και περιγράφουν προφορικά ή γραπτά τις εμπειρίες τους. Μαθαίνουν να διαχειρίζονται τα χρήματά τους στην αγορά βιβλίων , περιοδικών κ.λ.π.
- Οι μαθητές διαβάζουν παροιμίες σχετικές με τις δουλειές που παλιά συνδέονταν με τις εποχές όπως και τα προϊόντα που προμηθευόταν ο άνθρωπος. Γίνεται συζήτηση με πλούσιο εποπτικό υλικό σχετικά με την επάρκεια αγαθών στη σημερινή κοινωνία, την έννοια του χρήματος και των συναλλαγών στην καθημερινή ζωή
- Τα παιδιά με κάρτες και εικόνες από επαγγέλματα παλιά που δεν υπάρχουν πια, με κείμενα λογοτεχνικά, φτιάχνει μία φανταστική αγορά (πώς θα ήταν πριν πολλά χρόνια που δεν είχαμε ανακαλύψει τη σοκολάτα ή τα νομίσματα). Την περιγράφουν και την εικονογραφούν
- Οι μαθητές εξοικειώνονται με την επιλογή ενός βιβλίου ως καταναλωτικού αγαθού (το ξεφυλλίζουν, κοιτούν τις εικόνες, διαβάζουν κάποιες προτάσεις από τις σελίδες, την περίληψη στο τέλος του βιβλίου), υποθέτουν το χρόνο που θα χρειαστούν για

<p style="text-align: center;">Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Η</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσει σωστές συνήθειες χρήσης βιβλίων αλλά και συμπεριφορές σχετικές με την ανάγνωσή τους σε πλαίσια όπως οι βιβλιοθήκες • Να εξοικειωθεί με τα επαγγέλματα που σχετίζονται με την παραγωγή, διαχείριση και προώθηση των βιβλίων ή άλλου έντυπου υλικού • Να εξοικειωθεί με την αναζήτηση πληροφοριών, ανάγνωση και καταγραφή τους σχετικά με συγκεκριμένα θέματα 	<p>να το διαβάσουν (εκτίμηση με βάση τις σελίδες και το κείμενο κ.λ.π.) εξηγούν γιατί κατέληξαν στην επιλογή του</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές λειτουργούν με συγκεκριμένα καθήκοντα τη δανειστική βιβλιοθήκη της τάξης. Υπάρχουν από την αρχή οι κανόνες χρήσης ενός βιβλίου που αποτελούν κατάληξη συζητήσεων μέσα στην τάξη (π.χ. δε λερώνουμε, μουντζουρώνουμε, σημειώνουμε, ζωγραφίζουμε ή καταστρέφουμε τα βιβλία, τα δανειζόμαστε για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που ορίζεται από όλους στην αρχή κ.λ.π.). Εξοικειώνονται με τα επαγγέλματα του βιβλιοθηκονόμου, του συγγραφέα, του εκδότη μέσα από κατάλληλα επιλεγμένα βιβλία, εικόνες, ιστορίες ή επισκέψεις. Βγάζουν φωτογραφίες από τα μέρη όπου επισκέφτηκαν και γράφουν σχετικά κάτω από κάθε εικόνα που ζωγράρισαν ή φωτογραφία που τράβηξαν • Οι μαθητές διαβάζουν βιβλία σχετικά με την επικοινωνία των ανθρώπων και το εμπόριο που ανέπτυξαν (ανταλλαγή προϊόντων στην αρχή, χρήση νομισμάτων στη συνέχεια) • Στην τάξη τα παιδιά βρίσκουν πληροφορίες για την ιστορία του νομίσματος, τη σημασία του εμπορίου και των ανταλλαγών αλλά και την αξία της εργασίας για τη ζωή του ανθρώπου.
<p style="text-align: center;">Γ Ρ Α Φ Η</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να γράφει καθαρά, καλαισθητά, ορθογραφημένα και στον απαιτούμενο χρόνο να αντιγράφει σε καθορισμένο χρόνο και χωρίς σφάλματα ένα σύντομο κείμενο • Να εφαρμόζει όταν γράφει, τους κύριους κανόνες της σωστής γραφής (τονισμός, στην αρχή της πρότασης με κεφαλαίο, στο τέλος τελεία και την καταληκτική ορθογραφία) • Να μπορεί όταν τελειώνει το γράψιμο ξαναδιαβάζοντας το κείμενο που έγραψε να βρίσκει και να διορθώνει τα λάθη του στις καταλήξεις και τον τονισμό • Να εφαρμόζει, όταν γράφει, απλούς γραμματικούς κανόνες στην έκφραση, καθώς και στην σύνταξη 	<ul style="list-style-type: none"> • Τα παιδιά σε ομάδες ή μόνα τους γράφουν λίστες προϊόντων που θα ήθελαν να αγοράσουν, δώρα που θα ήθελαν να τους κάνουν και δώρα που θα ήθελαν να αγοράσουν σε κάποιον άλλο, αγαπημένα φαγητά και τις συνταγές μαγειρικής τους, κανόνες συμπεριφοράς μέσα σε δημόσιους χώρους όπως είναι τα καταστήματα, λίστα με τα ψώνια για ένα πάρτι, για τη γιορτή ενός αγαπημένου προσώπου, μία κάρτα με ευχές που συνοδεύει ένα δώρο, πρόσκληση σε γιορτή, κείμενο που περιγράφει προσωπικά γεγονότα σχετικά με τη διδασκόμενη θεματική ενότητα, σύντομη διήγηση ενός παραμυθιού που διάβασαν, μιας ιστορίας που άκουσαν ή μιας επίσκεψης που έγινε από την τάξη στην αγορά • Σε κείμενο που λείπουν οι τόνοι, οι καταλήξεις κ λ .π. συμπληρώνεται από τα παιδιά και διαβάζεται. Εξηγούν τις απόψεις τους

<p>Γ Ρ Α Φ Η</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτά εμπιστοσύνη στο προσωπικό του γράψιμο με το δικό του πρωτότυπο τρόπο τον οποίο καλλιεργεί και βελτιώνει • Να περιγράφει γραπτά γεγονότα στα οποία δεν ήταν συμμετέχων. • Να σχολιάζει τα κείμενα συμμαθητών του (σύνταξη, δομή, λεξιλόγιο, εκφραστικότητα, λεξιλόγιο), ξαναγράφοντας το διορθωμένο κείμενο σωστά (η τελική μορφή ικανοποιεί πρώτα από όλα τον ίδιο • Να γράφει και να διαβάζει δυνατά στους συμμαθητές του την προσωπική του θέση (περιγραφή γεγονότων, σκέψεων, αντικειμένων, προσώπων) χρησιμοποιώντας τελείες και ερωτηματικό. 	<ul style="list-style-type: none"> • Μετά από συζήτηση τα παιδιά καταλήγουν στην ανάγκη γραφής ενός εβδομαδιαίου προγράμματος γευμάτων σύμφωνα με τις πληροφορίες που παίρνουν από περιοδικά και βιβλία για τη μεσογειακή διατροφή (πυραμίδα τροφών). Στον πίνακα γράφει κάθε παιδί τη δική του διατροφική πρόταση και στο τέλος αντιγράφουν όλοι τη διατροφική πρόταση που η τάξη διάλεξε ως καλύτερη (σύνθεση προτάσεων) από τον πίνακα στο τετράδιό τους. • Τα παιδιά καταγράφουν τις προτάσεις που χρησιμοποιούμε για να ζητήσουμε, να χαιρετήσουμε, να παραπονεθούμε, να απαιτήσουμε, να διαμαρτυρηθούμε κ.λ.π. • Τα παιδιά γράφουν διάλογους με τις συγκεκριμένες εκφράσεις και παίζουν τους διάλογους (παιχνίδια ρόλων). • Τα παιδιά γράφουν για θέματα της ενότητας που τα απασχολούν, τα διαβάζουν ξανά, τα ανακοινώνουν στην τάξη, γίνεται σχολιασμός από τα άλλα παιδιά, αυτοδιόρθωση και αναρτώνται στον πίνακα της τάξης.
<p>Λ Ε Ξ Ι Λ Ο Γ Ι Ο</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζει τη σημασία των λέξεων που βρίσκει σε γραπτό κείμενο ή ακούει σε ιστορίες και συζητήσεις • Να αναγνωρίζει τις άγνωστες λέξεις • Να κατανοεί την έννοια των άγνωστων λέξεων από τα συμφραζόμενα • Να μπορεί να ξεχωρίζει και στη συνέχεια να κάνει χρήση συνώνυμων και αντίθετων λέξεων στο λόγο • Να κατηγοριοποιεί τις λέξεις σε οικογένειες λέξεων • Να μπορεί να βρίσκει παράγωγα από μια λέξη • Να εμπλουτίζει λειτουργικά το λεξιλόγιό του κάνοντας χρήση της <<τράπεζας λέξεων >> που έχει καταγραφεί από την πρώτη κιόλας μέρα στην τάξη σε τετράδιο- βιβλίο από το διδάσκοντα στην αρχή και στη συνέχεια από κάθε παιδί στο δικό του τετράδιο – βιβλίο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές παίζουν παιχνίδια αναγνώρισης ενός αντικειμένου με την περιγραφή του (μία ομάδα περιγράφει, άλλη ομάδα αναγνωρίζει όπως και στο παιχνίδι Τυφλόμυγα) • Παίζουν παιχνίδια όπως η Κρεμάλα το Σκραμπλ ή το Ταμπού • Οι μαθητές αναγνωρίζουν τον τρόπο λειτουργίας ενός τηλεφωνικού καταλόγου, ενός ετυμολογικού και λεξικού, βρίσκοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές σε σχέση με άλλα βιβλία ή περιοδικά • Παίζουν παιχνίδια όπου χωρισμένα σε ομάδες περιγράφουν πώς θα βρουν μία λέξη σε ένα λεξικό. Κερδίζει η ομάδα που περιέγραψε καλύτερα τον τρόπο • Παίζουν παιχνίδια σε ομάδες εύρεσης μιας λέξης σε λεξικό ή της σημασίας της. Κερδίζει η ομάδα με τον καλύτερο χρόνο. • Οι μαθητές καταγράφουν στο τετράδιο-βιβλίο <<Τράπεζας λέξεων>> κάθε φορά τις δύσκολες λέξεις που συναντούν με ένα παράδειγμα δίπλα.

2.2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΑΦΡΙΑ ΝΟΗΤΙΚΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

2.2.1. Εισαγωγή

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος:

Η διδασκαλία του μαθήματος των μαθηματικών στο Δημοτικό αποσκοπεί στην ανάπτυξη των ικανοτήτων, δεξιοτήτων, γνώσεων και στάσεων που αφορούν την αναγνώριση και διαχείριση μαθηματικών εννοιών αλλά και την επίλυση με χρήση ποικίλων στρατηγικών, προβλημάτων στην καθημερινή ζωή των μαθητών.

Ειδικότερα με τη διδασκαλία τους αναπτύσσεται η παρατηρητικότητα, η προσοχή, η δύναμη αυτοσυγκέντρωσης, η επιμονή, η πρωτοβουλία, η δημιουργική φαντασία, η ελεύθερη σκέψη, καλλιεργείται η αίσθηση του ωραίου και η κριτική σκέψη.

Η νέα θεώρηση των Μαθηματικών – διαφοροποιήσεις και ειδικότερες εφαρμογές σε παιδιά με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση.

Τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση μικρότερου ή μεγαλύτερου βαθμού χαρακτηρίζονται από την έλλειψη ικανότητας αφαιρετικής σκέψης και ανάπτυξη ικανότητας μάθησης μέσα από καταστάσεις που χαρακτηρίζονται από το συγκεκριμένο.

Η μάθηση σε αυτά τα παιδιά χαρακτηρίζεται από περιορισμένη ικανότητα γενίκευσης και μεταφοράς της γνώσης και απαιτείται η καλά οργανωμένη σε πλαίσια, όσο το δυνατό κοντύτερα στην πραγματικότητα και σε διαφορετικά επίπεδα βαθμού δυσκολίας, παρουσίαση των γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που είναι σε προτεραιότητα στη μαθησιακή διαδικασία κάθε φορά.

Η αυθόρμητη μάθηση (χωρίς κάποιον μεσάζοντα όπως είναι ο διδάσκων που τη διευκολύνει οριοθετώντας τα βήματα που συντελούν στην κατάκτηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων), είναι μειωμένη.

Ο ρυθμός μάθησης είναι βραδύτερος και απαιτείται η **πολυαισθητηριακή προσέγγιση** της γνώσης.

Στα παιδιά με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση η προτεραιότητα στο μάθημα των μαθηματικών δίνεται στο να ανακαλύψουν τα παιδιά τα μαθηματικά στην καθημερινή ζωή. Έμφαση επίσης δίνεται και στην ανάπτυξη στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων τόσο μέσα από μια διαδικασία ενεργητικής (μετά από παρώθηση του διδάσκοντα) επίδρασης πάνω σε συγκεκριμένο, οργανωμένο, πολυαισθητηριακό, πραγματικό υλικό όσο και μέσω της συμμετοχής σε δραστηριότητες όπου αναδεικνύεται η **πολυποίκιλη προσέγγιση επίλυσης προβλημάτων καθημερινής ζωής**.

Στη διδασκαλία των μαθηματικών ισχύει ό,τι και στη διδασκαλία της γλώσσας. Η γνώση που καλείται να ανακαλύψει και να κατακτήσει το παιδί δεν είναι κατακερματισμένη, αλλά αναδεικνύεται μέσα από διάφορα **πλαίσια διεπιστημονικά** (προβλήματα χωρίς αριθμούς, αισθητική αγωγή, γλώσσα, εμείς και ο κόσμος όπου απαιτείται η ανάπτυξη της λογικής σκέψης και η εύρεση στρατηγικών οργάνωσης και διαχείρισης των δεδομένων αλλά και αξιολόγησης της όλης διαδικασίας και του αποτελέσματος με σκοπό τη διαχείριση του λάθους).

Επίσης, η προσέγγιση της νέας γνώσης η οποία δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την **προηγούμενη λειτουργική γνώση των παιδιών** (κονστрукτιβισμός), δεν είναι ξεκομμένη και ενταγμένη σε στενά πλαίσια όπως παλιά (π.χ. γεωμετρία, αριθμοί, πράξεις, προβλήματα, μετρήσεις).

Η ενοποίηση της γνώσης που αντανακλά την πραγματική ζωή, χαρακτηρίζεται από μια **ενδοεπιστημονική προσέγγιση** όπου οι λειτουργικές γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις του παιδιού (π.χ. οι αριθμοί και πώς χρησιμοποιούνται με διαφορετικές αναπαραστάσεις στην καθημερινή ζωή) γίνονται **γνωστικά εργαλεία** για την κατάκτηση νέων γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων (π.χ. επίλυση προβλημάτων με ευρώ χωρίς να είναι απαραίτητη η τεχνική των πράξεων, αλλά η κατανόηση των εννοιών της πρόσθεσης και της αφαίρεσης)

Στη νέα προσέγγιση της διδασκαλίας των μαθηματικών οι μαθητές αποκτούν **εμπιστοσύνη στην προσωπική τους παρατήρηση, διαχείριση και έλεγχο των αποτελεσμάτων των ενεργειών τους και αποενοχοποιούνται από το λάθος**, καθώς η αποφυγή του λάθους δε λειτουργεί αξιολογικά αλλά λειτουργικά μέσα από τη διαδικασία αποτελεσματικότερης δράσης στην καθημερινή ζωή.

Καθώς ο σχηματισμός εννοιών διευκολύνεται μέσα από την αλληλεπίδραση με το διπλανό ή την ομάδα, πολλές δραστηριότητες είναι ανάγκη να γίνονται σε πλαίσιο ομαδικό και αποτελεί σκοπό η οργάνωση της διδασκαλίας σε παραπάνω από ένα πλαίσια (ατομικό, με τον διπλανό, με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας). Οι στόχοι δε, που θα αποτελούν αντικείμενο μάθησης σε ένα τέτοιο πλούσιο μαθητοκεντρικό πλαίσιο είναι τόσο **γνωστικοί όσο και κοινωνικοί, συναισθηματικοί, όσο και μεταγνωστικοί**.

Η σημασία της **αυτορυθμιζόμενης μάθησης** αποτελεί σκοπό της διδασκαλίας και του μαθήματος των μαθηματικών. Οι στρατηγικές, δεξιότητες και στάσεις της αυτορυθμιζόμενης μάθησης καθιστούν το άτομο ικανό να προγραμματίζει, να καθοδηγεί, να ελέγχει και να αξιολογεί τόσο τη διαδικασία όσο και το αποτέλεσμα της επεξεργασίας των δεδομένων που έχει στη διάθεσή του κάθε φορά.

Στη διαδικασία πρόσκτησης της γνώσης, τα θυμικά στοιχεία παίζουν σημαντικότερο ρόλο (οι συναισθηματικο- αξιακές επιλογές μας καθορίζουν ποια ερωτήματα θέτουμε, πώς τα προσεγγίζουμε, πώς και πού τελικά καταλήγουμε). Η διδασκαλία λοιπόν του μαθήματος των μαθηματικών λαμβάνει υπόψη την **ανάγκη για δημιουργία κινήτρων μάθησης και αυτοβελτίωσης** τα οποία στα παιδιά με μέτρια και ελαφριά νοητική καθυστέρηση είναι ιδιαίτερα μειωμένα.

Η διδασκαλία για την **ανάπτυξη του μεταγνωστικού** διευκολύνεται ιδιαίτερα με την **προφορική επεξεργασία των δεδομένων (νοεροί υπολογισμοί, επεξήγηση γιατί κάνω αυτό, πώς το βρήκα)** αλλά και την επεξήγηση στην ομάδα του τρόπου τον οποίο προτείνει ο κάθε μαθητής- μέλος για να επιλυθεί η συγκεκριμένη προβληματική κατάσταση.

Για τη διδασκαλία των μαθηματικών είναι απαραίτητες:

- A) οι γνωστικές περιοχές που μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία γνωστικά στη μετέπειτα μαθησιακή εξέλιξη των μαθητών σε ανώτερα επίπεδα ανάπτυξης (η έννοια του αριθμού, οι σχέσεις των αριθμών, οι έννοιες που εμπλέκονται σε αυτές τις σχέσεις όπως είναι η πρόσθεση, η αφαίρεση, ο πολλαπλασιασμός= σύντομη πρόσθεση, η διαίρεση= σύντομη αφαίρεση, οι διαφορετικές αναπαραστάσεις των αριθμών στην καθημερινή ζωή)
- B) οι πρότερες γνώσεις που απαιτούνται για την κατάκτηση των επόμενων γνώσεων και δεξιοτήτων
- Γ) το εποπτικό υλικό που αναφέρεται σε καθημερινές καταστάσεις και είναι οργανωμένο, πλούσιο, πολυαισθητηριακό (π.χ. μεζούρα, νομίσματα, , παιχνίδια όπως το τάγκραμ, κύβοι, πλαστελίνη, χαρτοδιπλωτική, ρολόι, μέτρο, υπολογιστική μηχανή κ.λ.π.)

Δ) ο τρόπος χρήσης διαφορετικών γνωστικών περιοχών στα μαθηματικά που εμπλέκονται με άλλες μη <<μαθηματικές >> περιοχές (διαθεματικότητα)

Ε) οι διαφορετικές στρατηγικές που μπορούν να αναπτυχθούν για την κατάκτηση μαθηματικών εννοιών

Στην πρόταση για το συγκεκριμένο αναλυτικό πλαίσιο σπουδών στο μάθημα των μαθηματικών, η παρουσίαση των διδακτικών στόχων ανά ενότητα δεν αναφέρεται μόνο σε ένα συγκεκριμένο θεματικό κύκλο.

Με ανάλογο τρόπο μπορεί ο διδάσκων να αυτενεργήσει μέσα στα προτεινόμενα πλαίσια, ώστε να αναπτύξει δραστηριότητες κατάλληλες για τις ιδιαιτερότητες των μαθητών του εντάσσοντάς τις παράλληλα σε άλλους (από τους 18 προτεινόμενους) θεματικούς κύκλους.

	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α	<p>Απαρίθμηση, Γραφή, Ανάγνωση, Διάταξη Αριθμών από το 0 έως το 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές απαγγέλλουν με τη σειρά τους αριθμούς 0-10 • Οι μαθητές αναγνωρίζουν τα σύμβολα των αριθμών • και τα αντιστοιχίζουν με την • ονομασία τους • Οι μαθητές απαγγέλλουν με τη σειρά τους αριθμούς που έπονται ενός αριθμού μέχρι το 10 • Οι μαθητές αντιστοιχίζουν την ποσότητα που εκφράζει κάθε αριθμός (0- 10) με τα δάχτυλά τους, εποπτικό υλικό (αριθμητήριο, κυβάρια κιοιζινέ, αντικείμενα) και τα σύμβολά τους • Οι μαθητές αντιστοιχίζουν το σύμβολο του αριθμού με την ονομασία του και αποδίδουν με διάφορους τρόπους τόσα όσα λέει ο αριθμός • Χρήση χάρακα. Χάραξη ευθυγράμμων τμημάτων με μήκος (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10 εκ.) • Γραφή αριθμών 0-10 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μέσα από τραγούδια, ποιήματα, ρίμες, εικονογραφημένα βιβλία σχετικά με την ονομασία των αριθμών, την παρουσίασή τους σε διαφορετικά πλαίσια (παραμύθια, εικονογραφημένα λεξικά κ.λ.π.) μαθαίνουν να απαγγέλλουν με τη σειρά τους αριθμούς από το 0 – 10. • Οι μαθητές ακούν σε κασέτα απαγγελία αριθμών σε αύξουσα σειρά και ταυτόχρονα <<διαβάζουν>>, δείχνοντας τα σύμβολα των αριθμών από το 0- 10, σε χάρακα, μεζούρα, συλλογές αντικειμένων • Οι μαθητές απαγγέλλουν σε σειρά τους αριθμούς που έπονται από ένα συγκεκριμένο αριθμό (μετά το 3 απαγγέλλουν 4,5,6,7,8,9,10) αντιστοιχίζοντας ταυτόχρονα τις καρτέλες με τους αριθμούς που έπονται • Οι μαθητές βρίσκουν την καρτέλα με τον αριθμό που έχει μπει σε λάθος σειρά αντιστοιχίζοντας ταυτόχρονα τον κάθε αριθμό με την ποσότητα που δείχνει • Κάθε μαθητής απαριθμεί δείχνοντας στα δάχτυλά του τους αριθμούς 0-10 (κανένα δάχτυλο σηκωμένο είναι το 0, στη συνέχεια σηκώνουμε μόνο το 1, μετά και το 2 κ.λ.π.). • Οι μαθητές παίζουν παιχνίδια απαρίθμησης: βρίσκουν στα δικά τους δάχτυλα τον αριθμό που λέει ο διδάσκων ή ένας συμμαθητής τους • Αντιστοιχίζουν από το 0 – 10 τον κάθε αριθμό ως ποσότητα διακριτή με το σύμβολό του σε παραπάνω από μία κάρτες που αναπαριστούν καθεμία με διαφορετικό τρόπο τον ίδιο αριθμό • Με την πλαστελίνη, τα κυβάρια, το χάρα-

<p style="text-align: center;">Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α</p>		<p>κα, φτιάχνουν τόσα όσα λέει ο αριθμός (τα ευθύγραμμα τμήματα έχουν προσχεδιασμένα αρχή και τέλος)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ζωγραφίζουν τόσα όσα δείχνει ο αριθμός (0-10) • Γράφουν τον αριθμό που δείχνει ο διδάσκων ή ένας άλλος συμμαθητής τους με συγκεκριμένη φορά, σε διάφορα πλαίσια (προσχεδιασμένο φύλλο χαρτιού , σε κουτάκια, στη γραμμή τετραδίου, σε λευκό χαρτί) • Οι μαθητές παίζουν με παζλ (από 5 μέχρι 10 κομμάτια στην αρχή) σχετικά με τους αριθμούς 0 – 10 • Οι μαθητές μέσα από δραστηριότητες της καθημερινής ζωής (π.χ. πόσα τεμάχια ψωμιού χρειάζονται για να φτιάξουμε ένα τوست)μετρούν αντιστοιχίζοντας κάθε φορά με συγκεκριμένα αντικείμενα από το 0 –10, π.χ. μπαλάκια από πλαστελίνη, αριθμητήριο, κυβάκια • Οι μαθητές φτιάχνουν κολλάζ με <i>εικόνες ταξινομημένων αντικειμένων (ρούχα, φρούτα κ.λ.π.). Δίπλα από κάθε ομάδα βάζουν την καρτέλα με τον σωστό αριθμό (π.χ. 5 φρούτα, 3 ποτά κ.λ.π.)</i>
<p style="text-align: center;">Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Οι μαθητές βρίσκουν την αύξουσα σειρά των αριθμών σε οριζόντιες και κάθετες απεικονίσεις (σε γραμμή ή σκάλα όπου το επόμενο σκαλοπάτι είναι κατά ένα ψηλότερο) διακριτών ποσοτήτων και συμβόλων</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Στην τάξη κάθε μαθητής γράφει έναν αριθμό από το 0 έως το 10 και στη συνέχεια ο διδάσκων βοηθάει τους μαθητές να βάλουν τους αριθμούς στην αριθμογραμμή στον τοίχο της τάξης, ώστε να είναι εμφανής και διαβάζουν όλοι μαζί τους αριθμούς • Κάτω από την αριθμογραμμή κάθε μαθητής ζωγραφίζει στον αριθμό που διάλεξε, τόσα αντικείμενα όσα λέει ο αριθμός και τα κολλάει ακριβώς κάτω από τον αριθμό • Κάθε μαθητής φτιάχνει τη δική του αριθμογραμμή βάζοντας κάτω από το σύμβολο του κάθε αριθμού που γράφει, διαφορετικές απεικονίσεις τους (τελείες, αντικείμενα, κύκλους, τρίγωνα κ.λ.π.) • Οι μαθητές καλούνται να αναγνωρίσουν τον αριθμό που είναι βαλμένος λάθος στην αριθμογραμμή. Η επαλήθευση γίνεται αντιστοιχίζοντας σε κάθε αριθμό την καρτέλα με την αντίστοιχη ποσότητα , το αριθμητήριο και τα δάχτυλα. • Οι μαθητές αναγνωρίζουν γρήγορα 2, 3τις αριθμογραμμές που είναι λάθος κατά 1, 2, 3 αριθμούς και τις διορθώνουν βάζοντας σε σωστή σειρά τους αριθμούς (μπορεί να περισσεύουν αριθμοί, να λείπουν ή να είναι βαλμένοι σε λάθος σειρά -ταυτόχρονα συμβαίνουν τα 2 από τα 3)

- Οι μαθητές βρίσκουν τον προηγούμενο και τον επόμενο αριθμό ενός αριθμού από το 0 - 10

- Οι μαθητές αναγνωρίζουν γρήγορα διακριτές ποσότητες μέχρι το 10 χωρίς να μετρούν(άμεση εκτίμηση με αξιοποίηση της πεντάδας) Επαλήθευση με τη μέτρηση

- Οι μαθητές συγκρίνουν διακριτές ποσότητες 0-10
- Αναγνώριση του συμβόλου =

- Οι μαθητές παίζουν βρίσκοντας προφορικά τον αριθμό που έπεται από κάποιον ή που προηγείται από αυτόν που βλέπουν ή ακούν. Η επαλήθευση γίνεται με τα δάχτυλα, το αριθμητήριο την αριθμογραμμή, τη μεζούρα, το χάρακα.

- Οι μαθητές συμπληρώνουν τον προηγούμενο και τον επόμενο αριθμό στην αριθμογραμμή χρησιμοποιώντας κάρτες με τους αριθμούς από το 0-10. Η επαλήθευση γίνεται με την απαγγελία, τα δάχτυλα, το αριθμητήριο, τη μεζούρα, το χάρακα

- Οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν γραπτώς τους αριθμούς που λείπουν από την αριθμογραμμή χρησιμοποιώντας εποπτικό υλικό

- Οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν γραπτώς τους αριθμούς που λείπουν στην αριθμογραμμή από μνήμης

- Οι μαθητές ασκούνται να αναγνωρίζουν και να λένε γρήγορα πόσα είναι τα σηκωμένα δάχτυλα του ενός χεριού του διδάσκοντα ή των συμμαθητών τους, πόσα είναι τα αντικείμενα που υπάρχουν στις καρτέλες (γρήγορη εκτίμηση της ποσότητας). Η επαλήθευση γίνεται με τη μέτρηση.

- Οι μαθητές παροτρύνονται να εκτιμήσουν αν μια ποσότητα αντικειμένων είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη του 2, του 5, του 10. Η επαλήθευση γίνεται με τη μέτρηση

- Ο κάθε μαθητής χρησιμοποιεί τις δαχτυλομπογιές για να αφήσει το αποτύπωμα των 5 δαχτύλων του από το αριστερό χέρι και στη συνέχεια με άλλο χρώμα το αποτύπωμα των δαχτύλων του άλλου. Συγκρίνουν πρώτα στα χέρια (ενώνοντας τα δάχτυλα) και ύστερα στα αποτυπώματα (ενώνοντας με γραμμή). Χρησιμοποιούν την έκφραση << ίσο με >>

- Οι μαθητές αντιστοιχίζουν ίσες ποσότητες με τα σύμβολά τους

- Οι μαθητές βρίσκουν ποιες ποσότητες είναι ίσες ανάμεσα σε άλλες που είναι μεγαλύτερες ή μικρότερες

- Εύρεση επόμενου αριθμού και αναγνώριση τους ως 1 περισσότερο
- Προβλήματα
- Αναγνώριση του συμβόλου +

- Ο κάθε μαθητής δείχνει με τα δάχτυλά του ένα λιγότερο ή ένα περισσότερο στα δάχτυλα των δύο χεριών τους σε σχέση με αυτά που δείχνει ο διδάσκων ή ένας συμμαθητής του. Χρησιμοποιούν τις λέξεις <<περισσότερο, λιγότερο>>

- *Οι μαθητές απαριθμούν αντίστροφα 1-1 από το 10 έως το 0*

- Οι μαθητές συγκρίνουν διακριτές ποσότητες που διαφέρουν περισσότερο από 1 στοιχείο. Ζωγραφίζουν, χαράζουν, χρησιμοποιούν τουβλάκια, πλαστελίνη, αντικείμενα κ.λ.π. για να δείξουν κάθε φορά τη σύγκριση μεταξύ δύο ποσοτήτων που διαφέρουν κατά 1. Βρίσκουν τη μεγαλύτερη ποσότητα και εξηγούν ότι η μία ποσότητα είναι κατά 1 μεγαλύτερη, περισσότερη από την άλλη
- Οι μαθητές αντιστοιχίζουν την αριθμητική παράσταση (π.χ. $2+1$) με την αντίστοιχη ποσότητα και σύμβολο (3) . Εξηγούν ταυτόχρονα <<το 3 είναι κατά 1 περισσότερο από το 2>>
- Οι μαθητές βρίσκουν τον αριθμό που είναι κατά 1 περισσότερο από διαφορετικούς αριθμούς (π.χ. το 4 είναι κατά 1 περισσότερο από το 3, το 5 κατά 1 περισσότερο από το 4). Ταυτόχρονα γράφουν το άθροισμα που αντιστοιχεί
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν τους αριθμούς που είναι μικρότεροι από έναν συγκεκριμένο αριθμό στην αριθμογραμμή. Χρησιμοποιούν τον όρο, 1 λιγότερο από.
- Οι μαθητές λύνουν προφορικά προβλήματα (οι ποσότητες διαφέρουν κατά 1)τα οποία δραματοποιούν και επαληθεύουν τις λύσεις με εποπτικό υλικό (προβλήματα καθημερινής ζωής)
- Οι μαθητές <<διαβάζουν >> αντίστροφα τους αριθμούς 0-10 ταυτόχρονα με τον διδάσκοντα δείχνοντας τα σύμβολα
- Οι μαθητές απαγγέλλουν βλέποντας την αριθμογραμμή τους αριθμούς από το 10 -0 (1-1)
- Οι μαθητές απαριθμούν πραγματικές συλλογές αντικειμένων που διαφέρουν κατά ένα (από το 10-0)
- Οι μαθητές συμπληρώνουν γραπτώς αριθμογραμμές (από το 10-0) όπου λείπουν κάποιοι αριθμοί και ταυτόχρονα απαριθμούν
- Οι μαθητές βρίσκουν τις λάθος σε αριθμογραμμές (από το 10-0) και τις διορθώνουν.
- Οι μαθητές μπορούν να συνεχίσουν μία αριθμογραμμή από οποιοδήποτε αριθμό (10-0)

- *Εύρεση προηγούμενου αριθμού και αναγνώριση του ως 1 λιγότερο*
- *Προβλήματα*
- *Αναγνώριση του συμβόλου -*

- *Προσθαφαίρεση στην εύρεση επόμενου, προηγούμενου αριθμού*
- *Προβλήματα*

- *Πρόσθεση και αφαίρεση αριθμών από το 0 έως το 10*
- *Η έννοια της προσθαφαίρεσης*
- *Προβλήματα*

- Οι μαθητές αντιστοιχίζουν τη διαφορά με την ποσότητα που στην αριθμογραμμή είναι λιγότερη κατά 1 από την επόμενη (π.χ. το 4 είναι κατά 1 λιγότερο από το 5 ή το 4 προκύπτει αν από το 5 βγάλουμε 1 ή 5-1)
- Οι μαθητές αντιστοιχίζουν διάφορους αριθμούς (από το 10-0) με τις σωστές διαφορές
- Οι μαθητές γράφουν τις διαφορές που αντιστοιχούν στους αριθμούς (10-0)

- Οι μαθητές αναγνωρίζουν στην αριθμογραμμή τον προηγούμενο και τον επόμενο ενός αριθμού τους οποίους συμβολίζουν με το άθροισμα του προηγούμενου με την μονάδα αλλά και τη διαφορά του επόμενου του με την μονάδα. Χρησιμοποιούν εποπτικό υλικό
- Οι μαθητές από μνήμης μπορούν να γράψουν κάθε αριθμό (από το 0 -10) ως άθροισμα ή διαφορά.
- Οι μαθητές λύνουν προβλήματα καθημερινής ζωής, δραματοποιώντας (οι ποσότητες διαφέρουν κατά 1).

- Οι μαθητές συμπληρώνουν σε ομάδες αντικειμένων τόσα όσα χρειάζεται για να γίνουν ίσα με τον αριθμό που πρέπει (π.χ. είναι στο βάζο 3 λουλούδια αλλά στο βάζο είναι γραμμένος ο αριθμός 7. Οι μαθητές θα πρέπει να ζωγραφίσουν ακόμα 4 λουλούδια, ανάλογα προβλήματα σε επιφάνειες- ζωγραφίζω κουτάκια).
- Οι μαθητές συμπληρώνουν ευθύγραμμα τμήματα έτσι ώστε να γίνουν ίσα με ένα άλλο που δίνεται.
- Αντιστοιχίζουν την καρτέλα με το σωστό άθροισμα
- Οι μαθητές απομακρύνουν, διαγράφουν από ομάδες αντικειμένων τόσα όσα χρειάζεται για να γίνουν ίσα με τον αριθμό που πρέπει. Αντιστοιχίζουν την καρτέλα με τη σωστή διαφορά.
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν διαφορές που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες καρτέλες π.χ. στην καρτέλα 8-3 οι μαθητές βρίσκουν την καρτέλα που δείχνει 2 μήλα και 3 μήλα ή 5 μήλα, επιφάνειες με κουτάκια, τρίγωνα κ.λ.π.
- Οι μαθητές αλληλεπιδρούν με εποπτικό υλικό και δείχνουν ότι η πρόσθεση και η αφαίρεση είναι αντίθετες πράξεις (κάθε αριθμός παρουσιάζεται ως άθροισμα δύο

		<p>άλλων ή διαφορά)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές γράφουν αριθμούς ως άθροισμα ή διαφορά δύο άλλων. • Οι μαθητές λύνουν προφορικά προβλήματα τα οποία δραματοποιούν και επαληθεύουν τις λύσεις με εποπτικό υλικό
<p style="text-align: center;">Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τα διπλά αθροίσματα μέχρι το 10 • (0+0, 2+2, 3+3, 4+4, 5+5) • Σύγκριση και διάταξη των αθροισμάτων στην αριθμογραμμή • Τα σύμβολα < , > • Προβλήματα <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία και επίλυση προβλημάτων που απαιτούν πρόσθεση ή αφαίρεση <ul style="list-style-type: none"> • Νοεροί υπολογισμοί μέχρι το 10 <ul style="list-style-type: none"> • Επίλυση και δημιουργία προβλημάτων(0 - 10) 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές καλούνται να εκτιμήσουν τα αποτελέσματα των αθροισμάτων (0+0, 2+2, 3+3, 4+4, 5+5) . Εξηγούν πώς σκέφτηκαν. Επαληθεύουν σε διπλωμένο χαρτί A4 ζωγραφίζοντας στο μισό, διπλώνουν το χαρτί, το ανοίγουν και εμφανίζεται το συμμετρικό στο άλλο μισό. Μετρούν • Οι μαθητές δείχνουν στα δάχτυλά τους τα διπλά αθροίσματα. • Οι μαθητές ασκούνται στη γρήγορη • αναγνώριση των αποτελεσμάτων των • αθροισμάτων αυτών. • Οι μαθητές δραστηριοποιούνται με το χειρισμό εποπτικού υλικού στην κατασκευή και σύγκριση αθροισμάτων με ίδιους προσθετέους π.χ. το 2+2 είναι λιγότερο από το 3+3. Επαλήθευση με εποπτικό υλικό και αντιστοιχισή με τις καρτέλες < ή > • Οι μαθητές βρίσκουν στην αριθμογραμμή τη σειρά των αθροισμάτων (0+0, 2+2, 3+3, 4+4, 5+5). • Κάτω από τα αθροίσματα οι μαθητές βάζουν καρτέλες με το σύνολο των αντικειμένων που αντιστοιχούν. <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές λύνουν προφορικά προβλήματα τα οποία δραματοποιούν και επαληθεύουν τις λύσεις με εποπτικό υλικό • Οι μαθητές συγκρίνουν πλήθος αντικειμένων με τα σύμβολα που αντιστοιχούν στις ποσότητες αυτές, και ασκούνται να κάνουν υποθέσεις για το τι πρέπει να συμβεί, ώστε οι ποσότητες και αντίστοιχα οι αριθμοί να γίνουν ίσοι (να βάλουν ή να βγάλουν ποσότητες και αντίστοιχα οι αριθμοί) <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές ασκούνται σε νοερούς υπολογισμούς στην πρώτη δεκάδα με χρήση της αριθμογραμμής, μέσα από προβλήματα καθημερινής ζωής <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές βρίσκουν μέσα από προβλήματα καθημερινής ζωής αυτά τα οποία έχουν ίδια δομή (απαιτούν τον ίδιο χειρισμό για να λυθούν) • Οι μαθητές διαλέγουν από πολλές λύσεις που προτείνονται αυτή ή αυτές (ανοιχτά

		<p>προβλήματα) που αντιστοιχούν στο πρόβλημα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μπορούν να βρουν από δεδομένα το πρόβλημα που μπορεί να προκύψει (κατασκευή προβλήματος) • Οι μαθητές φτιάχνουν από εικόνες προβλήματα και αφήνουν τους συμμαθητές τους να τα λύσουν
<p>Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Γεωμετρία: Διάκριση κύβου, τριγωνικής πυραμίδας</i> • <i>Αναγνώριση τετραγώνου, τριγώνου</i> • <i>Μέτρηση επιφανειών(χωρίς υπολογισμό)</i> • <i>Προβλήματα</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές κατηγοριοποιούν συσκευασίες από αγαπημένα προϊόντα (π.χ. μπισκότα, γάλα, αναψυκτικά) ανάλογα με το σχήμα τους. • Οι μαθητές αντιστοιχίζουν εικόνες από τα ίδια γεωμετρικά στερεά σε σμίκρυνση, μεγέθυνση, αλλαγή οπτικής γωνίας. • Οι μαθητές κόβουν αναπτύγματα κύβου και τα συνθέτουν σε στερεό • Οι μαθητές συγκρίνουν κύβους διαφορετικών μεγεθών. Εμπειρική αναγνώριση του τετραγώνου. • Κόβουν, χρωματίζουν , χαράζουν τετράγωνα σε προσχεδιασμένο χαρτί. • Αναγνώριση τετραγώνων στην καθημερινή ζωή. • Οι μαθητές συγκρίνουν πυραμίδες διαφορετικών μεγεθών. • Εμπειρική αναγνώριση τριγώνου • Κόβουν χρωματίζουν και χαράζουν τρίγωνα σε προσχεδιασμένο χαρτί • Αναγνώριση τριγώνων στην καθημερινή ζωή • Οι μαθητές κόβουν αναπτύγματα τριγωνικών πυραμίδων και τα συνθέτουν σε στερεά. • Οι μαθητές φτιάχνουν με καλαμάκια και πλαστελίνη κύβο και τριγωνική πυραμίδα • Οι μαθητές αναγνωρίζουν το τετράγωνο και το τρίγωνο στα γεωμετρικά σχήματα του τάγκραμ • Οι μαθητές παίζουν με τάγκραμ • Αναγνωρίζουν σε τετραγωνισμένο χαρτί τετράγωνα διαφορετικών μεγεθών. • Οι μαθητές καλύπτουν επιφάνειες με διαφορετικού μεγέθους τετράγωνα . • Οι μαθητές καλύπτουν τις ίδιες επιφάνειες με τρίγωνα (μισά τετράγωνα)

- Συμμετρία
- Προβλήματα

- Διάκριση παραλληλεπιπέδου, σφαίρας, κυλίνδρου

- Αναγνώριση ορθογωνίου παραλληλογράμμου

- Προβλήματα εμβαδού και περιμέτρου

- Οι μαθητές σε τετραγωνισμένο χαρτί συμπληρώνουν συμμετρικά σχέδια
- Οι μαθητές φτιάχνουν συμμετρικά σχέδια σε διπλωμένα χαρτιά (A4) με δαχτυλομπογιές)
- Οι μαθητές ανακαλύπτουν το διαφορετικό άξονα συμμετρίας (κατακόρυφο, οριζόντιο) σε διπλωμένα χαρτιά A4 που έχουν χρωματίσει με δαχτυλομπογιές
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν ποια σχήματα έχουν άξονα συμμετρίας και ποια όχι με διπλωση χαρτιού.
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν σε εικόνες, στον εαυτό τους, σε γεωμετρικά σχήματα, σε αριθμούς, γράμματα, λέξεις, στο περιβάλλον τους, συμμετρίες
- Οι μαθητές κατηγοριοποιούν συσκευασίες καθημερινής χρήσης σε παραλληλεπίπεδα, κυλίνδρους και σφαίρες
- Οι μαθητές κόβουν αναπτύγματα παραλληλεπιπέδων και κυλίνδρων και τα συνθέτουν σε στερεά.
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν εμπειρικά το ορθογώνιο παραλληλόγραμμο στα κομμάτια του τάγκραμ. Παιζουν με τάγκραμ
- Οι μαθητές κόβουν, χρωματίζουν και χαράζουν ορθογώνια παραλληλόγραμμα σε προσχεδιασμένο χαρτί
- Αναγνώριση ορθογωνίων παραλληλογράμμων στην καθημερινή ζωή
- Οι μαθητές καλούνται να εκτιμήσουν ποιο χαρτί από όσα διαθέτουν, θα χρησιμοποιήσουν για να καλύψουν ένα κουτί σχήματος παραλληλεπιπέδου ή κύβου με περιτύλιγμα (δώρου).
- Οι μαθητές ακουμπούν κάθε πλευρά του κουτιού στο χαρτί και σχεδιάζουν το περίγραμμα. Στη συνέχεια το κόβουν. Επαληθεύουν τις εκτιμήσεις τους (ποιο από όλα τα χαρτιά περιτυλίγματος κομμένα σε διαφορετικά μεγέθη χρειαζόταν να χρησιμοποιήσουν- σύγκριση επιφάνειας)
- Οι μαθητές καλούνται να λύσουν προβλήματα καθημερινής ζωής που απαιτείται να υπολογίσουν την περίμετρο. Διαισθητική εκτίμηση της λύσης και κατόπιν επίλυση με μέτρηση και χρήση εποπτικού υλικού.

<p style="text-align: center;">Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Εμπειρική διάκριση παράλληλων και κάθετων ευθειών</i> • <i>Αναγνώριση κυκλικού σχήματος</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές αναγνωρίζουν σε αντικείμενα και εικόνες παράλληλες και κάθετες ευθείες. • Οι μαθητές αναγνωρίζουν κάθετες και παράλληλες ευθείες στα γεωμετρικά στερεά και σχήματα που έχουν γνωρίσει. • Οι μαθητές αναγνωρίζουν τη σημασία των παράλληλων ευθειών στην καθημερινή ζωή. • Οι μαθητές αναγνωρίζουν τον κύκλο σε αντικείμενα της καθημερινής ζωής • Οι μαθητές φτιάχνουν διαφορετικά περιγράμματα κύκλων από νομίσματα (π.χ.1 λ. 2 ευρώ)
<p style="text-align: center;">Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Κατηγοριοποίηση των νομισμάτων 1,2,5, 10,20,50 λεπτών και 1,2,5,10, 20 ευρώ με βάση τα χαρακτηριστικά τους</i> • <i>Χρήση νομισμάτων(1,2,5, 10,20,50 λεπτών και 1,2,5,10, 20 ευρώ) στην καθημερινή ζωή</i> • <i>Μέτρηση χρόνου</i> • <i>Οι μαθητές διατάσσουν γεγονότα ανάλογα με τη χρονική εξέλιξή τους</i> • <i>Οι μαθητές διακρίνουν και εκτιμούν τη διάρκεια των χρονικών διαστημάτων</i> • <i>Οι μαθητές ακολουθούν και δίνουν οδηγίες με συγκεκριμένη σειρά προσανατολισμού στο χώρο</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές αντιστοιχίζουν νομίσματα 1, 2, 5, 10, 20, 50 λεπτών και 1,2, 5, 10 ευρώ με το σχήμα, μέγεθος και το χρώμα • Οι μαθητές αναγνωρίζουν τα νομίσματα που πρέπει να δώσουν για να αγοράσουν συγκεκριμένα προϊόντα • Οι μαθητές βρίσκουν τρόπους για να πληρώσουν ένα προϊόν με διαφορετικά νομίσματα Οι μαθητές παίζουν ρόλους αγοραστή- πωλητή και πληρώνουν και παίρνουν ρέστα • Οι μαθητές χρησιμοποιούν εκφράσεις που αφορούν το χθες, το σήμερα, το αύριο, το πριν, το μετά, το γρήγορο, το αργό χρησιμοποιώντας εποπτικό υλικό (π.χ. εικόνες που δείχνουν σε εξέλιξη ένα γεγονός) • Οι μαθητές παίζουν με παιχνίδια που εξελίσσονται στο χρόνο: ένα παιδί κάνει ήχους με διαφορετικά μουσικά όργανα σε συγκεκριμένη σειρά. Τα υπόλοιπα παιδιά καλούνται με τα ίδια μουσικά όργανα να επαναλάβουν με την ίδια σειρά τους ίδιους ήχους. • Οι μαθητές παίζουν με οδηγίες σε συγκεκριμένη σειρά που αφορούν μετακίνηση του εαυτού τους ή αντικειμένων στο χώρο. Χρησιμοποιούν τις εκφράσεις μπροστά από, πίσω από, ανάμεσα, αριστερά από, δεξιά από. • Οι μαθητές παίζουν με οδηγίες που αφορούν την χάραξη με προσδιορισμένη φορά και διεύθυνση σε πλέγμα(π.χ. σε πλέγμα ξεκινώντας από ένα προσδιορισμένο σημείο Α ως αφετηρία, μετακινούνται αριστερά, δεξιά, πάνω, κάτω, με ορισμένες οδηγίες)

<p style="text-align: center;">Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Η χρονική διάρκεια καθημερινών δραστηριοτήτων(εμπειρική εκτίμηση, συνειδητοποίηση της χρονικής διάρκειας)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές φτιάχνουν το ημερήσιο πρόγραμμα τους χρησιμοποιώντας τις έννοιες, πρωί, μεσημέρι, απόγευμα, βράδυ • Οι μαθητές φτιάχνουν το ημερήσιο πρόγραμμα της τάξης σημειώνοντας τα διαλείμματα και τη χρονική τους διάρκεια : Στο ρολόι που σχεδιάζει ο διδάσκων μπροστά από κάθε δραστηριότητα, χρωματίζεται πάνω στο ρολόι η χρονική διάρκεια της δραστηριότητας. Το ίδιο γίνεται και για τα διαλείμματα, ώστε οι μαθητές να έχουν δυνατότητα σύγκρισης των χρονικών διαστημάτων που διαρκεί η κάθε δραστηριότητα στο σχολείο. • Οι μαθητές εκτιμούν με <<πολύ>> ή <<λίγο>> χρόνο διάφορες δραστηριότητες που εκτυλίσσονται στην καθημερινή τους ζωή. • Η έννοια του 5λεπτου και του 10λεπτου ως χρονικό διάστημα με τη χρήση ξυπνητηριού • Η έννοια του λεπτού ως χρονικού διαστήματος με τη χρήση ξυπνητηριού. • Η έννοια της ώρας ως χρονικού διαστήματος με τη χρήση ρολογιού τοίχου. • Χρονομέτρηση ανάγνωσης κειμένου, κολατσιού, μαζέματος τσάντας κ.λ.π.
<p style="text-align: center;">Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Μοτίβα. Αναγνώριση γεωμετρικών μοτίβων(ως προς το σχήμα και το χρώμα)</i> • <i>Επέκταση</i> • <i>Γεωμετρικά Μοτίβα. Αναγνώριση – Επέκταση ως προς το σχήμα</i> • <i>Αναγνώριση αριθμητικών μοτίβων. Επέκταση και κατασκευή.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές αναγνωρίζουν μοτίβα 1 –5 επαναλαμβανόμενων στοιχείων σε καθημερινά αντικείμενα (ποδιές κουζίνας, διακοσμητικά χαρτιά, κούπες, κ .λ. π) • Οι μαθητές αναγνωρίζουν τον κανόνα δημιουργίας μοτίβων: επιλέγουν σε σειρές αντικειμένων, εικόνων κ.λ.π., αυτές που είναι μοτίβα • Οι μαθητές φτιάχνουν με κυβάκια, κορδόνια και κουβαρίστρες μοτίβα • Οι μαθητές ζωγραφίζουν μοτίβα • Οι μαθητές διακοσμούν αντικείμενα με μοτίβα από ζυμαρικά, κουμπιά κ.λ.π. • Οι μαθητές αναγνωρίζουν από σειρές αριθμών, αριθμητικά μοτίβα. • Οι μαθητές φτιάχνουν με 3 αριθμούς μοτίβα αριθμητικά • Οι μαθητές φτιάχνουν αριθμητικά μοτίβα χρησιμοποιώντας αριθμούς που είναι ζευγαράκια του 10 (7+3, 6+4, 2+8, 1+9, 5+5, 10+0)

- *Απαρίθμηση μέχρι το 29*

- *Ανάγνωση και γραφή των αριθμών μέχρι το 29*
- *Ανάδειξη της δεκάδας*

- *Αναπαράσταση αριθμών φτιάχνοντας δεκάδες*
- *Αθροιστική ανάλυση*

- Οι μαθητές <<διαβάζουν>> τους αριθμούς από το 0-29 με τη σειρά δείχνοντάς τους και απαγγέλλοντας ταυτόχρονα με το δάσκαλο
- Χρήση μεζούρας χάρακα, κύβων, αριθμητηρίου, συλλογών αντικειμένων σε αύξουσα σειρά.
- Οι μαθητές μετρούν συλλογές αντικειμένων μέχρι το 29. Αντιστοιχίζουν την ποσότητα με τον αριθμό σε καρτέλες.
- Οι μαθητές φτιάχνουν συλλογές με εποπτικό υλικό που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους αριθμούς
- Οι μαθητές χαράζουν ευθύγραμμα τμήματα συγκεκριμένων εκ. (μέχρι 29)
- Οι μαθητές συμπληρώνουν την αριθμογραμμή προφορικά ή γραπτά από οποιονδήποτε αριθμό
- Οι μαθητές συνεχίζουν την αριθμογραμμή της τάξης πάνω από το 10 και μέχρι το 29 τοποθετώντας κάτω από κάθε αριθμό και την καρτέλα με την αντίστοιχη ποσότητα
- Οι μαθητές γράφουν τον αριθμό που αντιστοιχεί στην ποσότητα που βλέπουν ή ακούν
- Οι μαθητές βρίσκουν στην αριθμογραμμή τους αριθμούς που είναι λάθος ή περισσεύουν ή που λείπουν και την διορθώνουν
- Οι μαθητές γράφουν με τη σειρά την αριθμογραμμή μέχρι το 29 αποδίδοντάς την τόσο οριζόντια όσο και κάθετα (κάθε σκαλί της σκάλας είναι 1 ψηλότερο από το προηγούμενο)
- Οι μαθητές ζωγραφίζουν, φτιάχνουν με κυβάρια, πλαστελίνη, αριθμητήριο, αριθμούς, ομαδοποιώντας τις δεκάδες.
- Οι μαθητές γράφουν τους αριθμούς βάζοντας κόκκινο χρώμα στις δεκάδες . Αναπαριστούν με κόκκινο πάντα τις δεκάδες στις συλλογές των αντικειμένων που μετρούν (π.χ. 13, τι 1 με κόκκινο, 24, το 2 με κόκκινο)
- Οι μαθητές αναλύουν κάθε αριθμό (με κόκκινο στις δεκάδες) ως άθροισμα του 10 (π.χ. $14 = 10 + 4$)
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν τα αθροίσματα όλων των αριθμών με τη σειρά μέχρι το 29
- Οι μαθητές αναλύουν ακουστικά κάθε αριθμό ως άθροισμα του δέκα
- Οι μαθητές βρίσκουν την ομοιότητα στους αριθμούς με ίδιο αριθμό μονάδων αλλά δι-

- Οι μαθητές βρίσκουν τον προηγούμενο και τον επόμενο των αριθμών μέχρι το 29
- Οι μαθητές απαγγέλλουν ανάποδα από το 29 μέχρι το 0 1-1
- Σύγκριση αριθμών μέχρι το 29
- Πρόσθεση και αφαίρεση
- Προβλήματα

αφορετικό δεκάδων (π.χ. 23 και 13), εξηγούν με εποπτικό υλικό την άποψή τους

- Οι μαθητές βρίσκουν τον επόμενο ή τον προηγούμενο ενός αριθμού χρησιμοποιώντας εποπτικό υλικό. Χρησιμοποιούν την έκφραση περισσότερο κατά 1 από, λιγότερο κατά 1 από.
- Οι μαθητές αντιστοιχίζουν κάθε αριθμό με το σωστό άθροισμά με τον προηγούμενό του συν 1 ή τη σωστή διαφορά του με τον επόμενό του πλην 1.
- Οι μαθητές απαγγέλλουν από το 29 μέχρι το 20 , από το 20 μέχρι το 10 από το 10 μέχρι το 0 , 1-1, χρησιμοποιώντας εποπτικό υλικό.
- Οι μαθητές απαγγέλλουν από μνήμης τη σειρά των αριθμών από το 29 μέχρι το 0
- Οι μαθητές μπορούν να συνεχίσουν την απαγγελία των αριθμών από το 29 μέχρι το 0 ,1-1 από οποιονδήποτε αριθμό.
- Οι μαθητές γράφουν τη φθίνουσα σειρά των αριθμών από το 29 μέχρι το 0
- Οι μαθητές συγκρίνουν στην αριθμογραμμή ποιος αριθμός είναι πιο μικρός από όλους και ποιος πιο μεγάλος ανάμεσα σε 3, 4 αριθμούς.
- Οι μαθητές καλούνται να βρουν τρόπο να συγκρίνουν αριθμούς χωρίς εποπτικά μέσα για να βρίσκουν τον πιο μεγάλο ή πιο μικρό κάθε φορά (αναγνώριση δεκάδων και μονάδων)
- Οι μαθητές συγκρίνουν μεταξύ δύο διαφορετικών αριθμών το μεγαλύτερο. Εξηγούν την άποψή τους χρησιμοποιώντας εποπτικό υλικό και την αθροιστική ανάλυση (δεκάδες και μονάδες)
- Οι μαθητές ασκούνται στην προφορική πρόσθεση και αφαίρεση με διπλή αρίθμηση (π.χ. $13+4$: 13 στο μυαλό τα 4 και λέω 14,15,16,17)
- Οι μαθητές καλούνται να λύσουν προβλήματα που αφορούν δύο ποσότητες που πρέπει να γίνουν ίσες
- Οι μαθητές επιδρούν σε εποπτικό υλικό, προτείνουν λύσεις με πρόσθεση ή αφαίρεση. Επαλήθευση με μέτρηση.

• Τα διπλά αθροίσματα (6+6, 7+7, 8+8, 9+9, 10+10, 11+11, 12+12, 13+13, 14+14) • Νοερί υπολογισμοί μέχρι το 29 • Χωρίς κρατούμενο • Με κρατούμενο • Τεχνική της κάθετης πρόσθεση και αφαίρεσης χωρίς κρατούμενο	• Οι μαθητές καλούνται να εκτιμήσουν τα αποτελέσματα των αθροισμάτων αυτών (περισσότερο από το 10, από το 20), εξηγούν τον τρόπο σκέψης τους Επαλήθευση με μέτρηση, χρησιμοποιώντας εποπτικό υλικό και αθροιστική ανάλυση • Οι μαθητές ασκούνται στη γρήγορη αναγνώριση των αποτελεσμάτων των αθροισμάτων αυτών. • Οι μαθητές ασκούνται στην προφορική αναγνώριση και πρόσθεση των δεκάδων στην αρχή και των μονάδων στη συνέχεια αριθμών που προστίθενται. Επαλήθευση με εποπτικό υλικό. • Οι μαθητές ασκούνται στην προφορική αναγνώριση και αφαίρεση δεκάδων στην αρχή και των μονάδων στη συνέχεια των αριθμών που αφαιρούνται (π.χ. 23-12 : 20-10 και 3-2, ή 23-10-2). Επαλήθευση με εποπτικό υλικό. • Οι μαθητές ασκούνται σε προφορική εκτίμηση αποτελεσμάτων αθροισμάτων και διαφορών χωρίς το πέρασμα της δεκάδας (π.χ. 12+5, 24+4, 27-5)). Επαλήθευση με την αριθμογραμμή και τη μεζούρα ή το χάρακα • Οι μαθητές ασκούνται στην προφορική εκτίμηση αποτελεσμάτων αθροισμάτων και διαφορών που περνούν τη δεκάδα (π.χ. 9+4, 17+5, 23-6). Επαλήθευση με την αριθμογραμμή και τη μεζούρα ή το χάρακα • Οι μαθητές χρησιμοποιούν την τεχνική της πρόσθεσης χωρίς κρατούμενο. Εξηγούν το κάθε βήμα προφορικά. Γράφουν προσεκτικά μέσα σε πλέγμα, ώστε οι μονάδες να βρίσκονται ακριβώς κάτω από τις μονάδες και οι δεκάδες κάτω από τις δεκάδες. • Επαλήθευση με εποπτικό υλικό. • Επαλήθευση με την αφαίρεση. • Οι μαθητές χρησιμοποιούν την τεχνική της αφαίρεσης χωρίς κρατούμενο. Εξηγούν το κάθε βήμα προφορικά. Γράφουν προσεκτικά μέσα σε πλέγμα, ώστε οι μονάδες να βρίσκονται ακριβώς κάτω από τις μονάδες και οι δεκάδες κάτω από τις δεκάδες. • Επαλήθευση με εποπτικό υλικό. • Επαλήθευση με την πρόσθεση. • Οι μαθητές συμπληρώνουν κάθετες προσθέσεις και αφαιρέσεις που δεν έχουν τελειώσει. • Οι μαθητές βρίσκουν το λάθος σε προσθέ-

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Επίλυση και δημιουργία προβλημάτων</i> • <i>Τεχνική της κάθετης πρόσθεση και αφαίρεσης με κρατούμενο</i> • <i>Επίλυση και δημιουργία προβλημάτων</i> 	<p>σεις και αφαιρέσεις λυμένες και τις διορθώνουν</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές επιλύουν διαφορετικά προβλήματα (π.χ. αγορές, ρέστα, κατασκευή ευθύγραμμων τμημάτων, εύρεση περιμέτρου τετραγώνου κ.λ.π.) • Οι μαθητές φτιάχνουν προβλήματα με δεδομένα από προσθέσεις ή αφαιρέσεις • Οι μαθητές χρησιμοποιούν την τεχνική της πρόσθεσης με κρατούμενο. Εξηγούν το κάθε βήμα προφορικά. Γράφουν προσεκτικά μέσα σε πλέγμα, ώστε οι μονάδες να βρίσκονται ακριβώς κάτω από τις μονάδες και οι δεκάδες κάτω από τις δεκάδες. • Επαλήθευση με εποπτικό υλικό. • Επαλήθευση με την αφαίρεση. • Οι μαθητές χρησιμοποιούν την τεχνική της αφαίρεσης με κρατούμενο. Εξηγούν το κάθε βήμα προφορικά. Γράφουν προσεκτικά μέσα σε πλέγμα, ώστε οι μονάδες να βρίσκονται ακριβώς κάτω από τις μονάδες και οι δεκάδες κάτω από τις δεκάδες. • Επαλήθευση με εποπτικό υλικό. • Επαλήθευση με την αφαίρεση. • Οι μαθητές βρίσκουν το λάθος σε προσθέσεις και αφαιρέσεις λυμένες και τις διορθώνουν • Οι μαθητές επιλύουν διαφορετικά προβλήματα (π.χ. αγορές, ρέστα, κατασκευή ευθύγραμμων τμημάτων, εύρεση περιμέτρου τριγώνου κ.λ.π.) • Οι μαθητές φτιάχνουν προβλήματα με δεδομένα από αθροίσματα ή διαφορές
Μ Α Θ Η Μ Α Τ Ι Κ Α	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Επαναλαμβανόμενα αθροίσματα (π.χ. $5+5+5+5+5$. $3+3+3+3+3$)</i> • <i>Τεμνόμενες ευθείες (τεθλασμένες γραμμές, πολύγωνα)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές επιλύουν νοερά αθροίσματα και εξηγούν τη στρατηγική που ακολούθησαν. • Οι μαθητές παίζουν σε ομάδες: κάθε ομάδα φτιάχνει επαναλαμβανόμενα αθροίσματα τα οποία καλείται άλλη ομάδα να επιλύσει. Χρήση εποπτικού υλικού: μεζούρα, μέτρο, χάρακας, αριθμητήριο • Οι μαθητές μετρούν και βρίσκουν το συνολικό μήκος επιμέρους ευθύγραμμων τμημάτων ίδιου μήκους • Οι μαθητές χαράζουν ευθύγραμμα τμήματα συγκεκριμένων μηκών ίδιων κάθε φορά και υπολογίζουν το συνολικό μήκος τους. • Οι μαθητές αναγνωρίζουν πολύγωνα (διακρίνουν το τρίγωνο, το τετράγωνο, το πα-

- *Μέτρηση της ώρας: ακριβώς*
- *Προβλήματα*

- *Συμμετρία: το μισό*
- *Προβλήματα*

- *Μέτρηση χρόνου : η μισή ώρα*

ραλληλόγραμμο από τα πολύγωνα κανονικά ή μη). Μετρούν και βρίσκουν την περίμετρο σε κανονικά και μη πολύγωνα.

- Επιλύουν προβλήματα με περίμετρο
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν τις ώρες στο ρολόι και σχεδιάζουν τις ώρες σε προσχεδιασμένα ρολόγια.
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν τον ωροδείκτη και τον λεπτοδείκτη. Ταυτίζουν ρολόγια με καθεμία ώρα του 12ωρου με συγκεκριμένες εικόνες που δείχνουν δραστηριότητες
- Οι μαθητές λένε την ώρα σε ρολόγια που είναι ήδη σχεδιασμένα ή χρησιμοποιούν πραγματικά ρολόγια (ώρες ακριβώς)
- Οι μαθητές σχεδιάζουν την ώρα σε ρολόγια (ακριβώς)
- Οι μαθητές επιλύουν προβλήματα καθημερινά σχετικά με την ώρα που πέρασε ανάμεσα σε γεγονότα (π.χ. 4 μέχρι 11) ή πόσες ώρες θα περάσουν ανάμεσα δύο γεγονότα κ.λ.π.
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν το μισό σε συμμετρικά σχήματα
- Οι μαθητές μετρούν το μισό σε επιφάνειες σε τετραγωνισμένο χαρτί (το μισό πλέγμα έχει 5 άσπρα και 15κόκκινα κουτάκια) και φτιάχνουν το υπόλοιπο μισό, ώστε να είναι το συμμετρικό του.
- Οι μαθητές παίζουν, φτιάχνοντας ο ένας σε πλέγμα 5 επί 5 ένα συμμετρικό σχήμα , το μισό και ο διπλάνος φτιάχνει το υπόλοιπο μισό (στο ίδιο πλέγμα).
- Οι μαθητές ανακαλύπτουν το μισό σε αντικείμενα καθημερινά (π.χ. το μήλο κομμένα κατακόρυφα, η πλάκα σοκολάτα κ.λ.π.)
- Οι μαθητές βρίσκουν το μισό σε αξίες νομισμάτων, σε αριθμούς με αθροιστική ανάλυση και χρήση εποπτικού υλικού όπου κάθε νόμισμα ανταλλάσσεται με νομίσματα μικρότερης αξίας.
- Οι μαθητές επιλύουν προβλήματα με το μισό: ποιο μισό είναι περισσότερο , ποιο λιγότερο, αν το μισό είναι μια συγκεκριμένη ποσότητα ποιο είναι το ολόκληρο κ.λ.π.
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν τη μισή ώρα στο ρολόι και διαβάζουν όλες τις ώρες σε ακριβώς και μισά.
- Οι μαθητές σχεδιάζουν τη μισή ώρα σε όλες τις ώρες του 12ωρου

- Συμμετρία: το διπλάσιο
- Προβλήματα

- Οι αριθμοί μέχρι το 100
- Απαρίθμηση 10-10 σε αύξουσα και φθίνουσα σειρά

- Οι αριθμοί μέχρι το 100
- Απαρίθμηση 1-1 σε αύξουσα και φθίνουσα σειρά

- Οι μαθητές αναγνωρίζουν σε διαφορετικές αναπαραστάσεις (ζάρια, δεκάδες, κύβους, επιφάνειες, αυτές που δείχνουν το διπλάσιο συγκεκριμένων αριθμών
- Οι μαθητές φτιάχνουν το διπλάσιο αριθμών από το 0 μέχρι το 29. Βάζουν στην αριθμογραμμή τους αριθμούς με τα διπλάσιά τους
- Οι μαθητές βρίσκουν σε νομίσματα αυτά που έχουν τη διπλάσια αξία, λύνουν προβλήματα αγορών, παρασκευής φαγητού, κ.λ.π.
- Οι μαθητές βρίσκουν στο ρολόι τις διπλάσιες χρονικές διάρκειες (μισή – μία ώρα, δύο τέσσερις ώρες κ.λ.π.) και λύνουν προβλήματα διαχείρισης χρόνου.
- Οι μαθητές ζωγραφίζουν, φτιάχνουν επιφάνειες διπλάσιες από δεδομένες
- Οι μαθητές βρίσκουν σε αριθμούς (μέχρι το 29) όσους είναι διπλάσιοι – τα διπλά αθροίσματα, χρησιμοποιώντας την αθροιστική ανάλυση

- Οι μαθητές απαγγέλλουν τις δεκάδες μέχρι το 100.
- Τις διαβάζουν, τις γράφουν σε σειρά, τις αναπαριστούν με εποπτικό υλικό (αριθμητήριο, μεζούρα, μέτρο)
- Οι μαθητές φτιάχνουν την σκάλα των αριθμών με τις δεκάδες, η εκατοντάδα σαν το τελευταίο σκαλί των 10 δεκάδων
- Οι μαθητές δείχνουν τις δεκάδες στα δάχτυλά τους (0,10, 20 κ.λ.π. όπου το κάθε δάχτυλο αντιστοιχεί πια σε 10)

- Οι μαθητές απαγγέλλουν τους αριθμούς με τη σειρά μέχρι το 100, 1-1.
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν ακουστικά τις δεκάδες και τις μονάδες στους αριθμούς πάνω από το 30.
- Οι μαθητές αναπαριστούν με εποπτικά υλικά και αθροιστική ανάλυση τον κάθε αριθμό
- Οι μαθητές συνεχίζουν την αριθμογραμμή μέχρι το 100 στην τάξη τοποθετώντας κάτω από τον κάθε αριθμό, την καρτέλα με αναπαράσταση της ποσότητας που αντιπροσωπεύεται
- Οι μαθητές απαριθμούν τους αριθμούς που προηγούνται και έπονται των δεκάδων σε αύξουσα και φθίνουσα σειρά
- Οι μαθητές βρίσκουν τα λάθη σε αριθμογραμμές και τα διορθώνουν
- Οι μαθητές συμπληρώνουν προφορικά και

- Σύγκριση αριθμών 0-100

- Νοεροί υπολογισμοί
- Προβλήματα

- Προσθέσεις, αφαιρέσεις με και χωρίς κρατούμενο

- Μέτρηση μήκους (ύψος, πλάτος)
- Χρήση μέτρου, μετροταινία
- Λεξιλόγιο: ψηλότερο από- κοντύτερο από, πιο μακρύ- πιο κοντό, πιο πλατύ – πιο στενό

γραπτά τους αριθμούς που έπονται ή προηγούνται συγκεκριμένων αριθμών

- Οι μαθητές αναγνωρίζουν τις διαφορές σε αριθμούς που έχουν τις ίδιες μονάδες αλλά διαφορετικές δεκάδες, χρησιμοποιούν εποπτικό υλικό και την αθροιστική ανάλυση
- Οι μαθητές γράφουν όλους τους αριθμούς από το 0 μέχρι το 100 σε στήλες (0-9, 10-19, 20-29 κ.λ.π.) βάζοντας πάντα τις δεκάδες με κόκκινο χρώμα.
- Οι μαθητές συγκρίνουν αριθμούς με τον ίδιο αριθμό δεκάδων αλλά διαφορετικό μονάδων και τους διατάσσουν από το μικρότερο στο μεγαλύτερο
- Οι μαθητές συγκρίνουν αριθμούς με τον ίδιο αριθμό μονάδων και διαφορετικό μονάδων και τους διατάσσουν από το μεγαλύτερο στο μικρότερο.
- Οι μαθητές καλούνται να επιλύσουν προβλήματα σχετικά με τις σχέσεις των αριθμών (παιχνίδια : μαγικά τετράγωνα, βάζω τόσα όσα, περισσότερα από , λιγότερα από, τα μισά, τα διπλάσια κ.λ.π.). Επαλήθευση με τη μέτρηση σε εποπτικό υλικό
- Οι μαθητές επιλύουν καθημερινά προβλήματα με δραματοποίηση, χρήση εποπτικού υλικού κ.λ.π. και λύνουν γραπτά τις προσθέσεις και αφαιρέσεις
- Οι μαθητές αντιστοιχίζουν ρούχα που ταιριάζουν σε διαφορετικά παιδιά (το πιο ψηλό παιδί θα αγοράσει το πιο μακρύ παντελόνι κ.λ.π.).
- Οι μαθητές λύνουν πρακτικά προβλήματα σε σχέση με το ύψος των αντικειμένων που χωρούν σε συγκεκριμένα σε ύψος ράφια κ.λ.π.
- Οι μαθητές μετρούν το ύψος τους με ίχνος στον τοίχο. Διακρίνουν το πιο ψηλό ίχνος και τοποθετούν τα ονόματά τους σε σειρά ανάλογα με το ίχνος του ύψους τους. Διατάσσουν τα ύψη από το μικρότερο στο μεγαλύτερο.
- Οι μαθητές μετρούν με τη μετροταινία τα ίχνη των υψών. Τα διατάσσουν από το ψηλότερο στο μεγαλύτερο
- Οι μαθητές μετρούν το μήκος των παπουτσιών τους (άτυπη μέτρηση). Στη συνέχεια μετρούν πόσα εκατοστά είναι το ίχνος τους. Γράφουν τα αποτελέσματα και τα διατάσσουν από το μικρότερο στο μεγαλύτερο

- Χρήση αριθμομηχανής .
- Απαρίθμηση 2-2, 5-5, 10-10, 20-20, 15-15, 12-12 κ .λ .π .από το 0 μέχρι το 100 και αντίστροφα
- Προβλήματα

- Μέτρηση χρόνου: ώρα και 5 και 10 και 15 και 20 και 25 και μισή παρά 25, παρά 20, παρά 15, παρά 10 παρά 5

- Οι μαθητές μετρούν την περιφέρεια της μέσης τους, του κεφαλιού τους , του καρπού τους κ.λ.π. και φτιάχνει καθένας το ημερολόγιο των προσωπικών του μετρήσεων. Θα τις συγκρίνει στο τέλος της χρονιάς για να παρατηρήσει <<πόσο μεγάλωσε>>.
- Οι μαθητές εκτιμούν και στη συνέχεια επαληθεύουν τις εκτιμήσεις τους μετρώντας με τη μετροταινία, οικεία μήκη και πλάτη.
- Οι μαθητές επιλύουν προβλήματα μέτρησης μήκους χρησιμοποιώντας εποπτικό υλικό.
- Οι μαθητές χρησιμοποιούν την αριθμομηχανή για να κάνουν επαναλαμβανόμενες προσθέσεις και αφαιρέσεις,
- Οι μαθητές παίζουν παιχνίδια με τη χρήση αριθμομηχανής για να κάνουν εκτιμήσεις και να επαληθεύσουν αθροίσματα και διαφορές (ο διδάσκων δίνει ένα αριθμό στόχο και οι μαθητές με συγκεκριμένες πράξεις στην αριθμομηχανή πρέπει να πλησιάσουν τον αριθμό στόχο κ.λ.π.)
- Οι μαθητές απαγγέλλουν την σειρά των αριθμών 5-5 από το 0 μέχρι το 100. Οι συμμαθητές επαληθεύουν χρησιμοποιώντας την αριθμομηχανή
- Οι μαθητές γράφουν τους αριθμούς μετρώντας 5-5 μέχρι το 100.
- Οι μαθητές διορθώνουν αριθμογραμμές που ανεβαίνουν ή κατεβαίνουν οι αριθμοί 5-5, και τις ξαναγράφουν σωστά
- Οι μαθητές σχεδιάζουν στο ρολόι τα λεπτά (1,2,3,4,5,6 κ.λ.π.). Τα 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55 με κόκκινο χρώμα ενώ όλα τα άλλα μαύρα.
- Οι μαθητές διαβάζουν την ώρα: πρώτα όλες τις ώρες με τα πρώτα 5 λεπτά (π.χ. 1 και 5, 2 και 5 , 3 και 5 κ.λ.π.) στη συνέχεια με τον ίδιο τρόπο όλους τους άλλους συνδυασμούς των λεπτών.
- Οι μαθητές σχεδιάζουν την ώρα σε ρολόι προσχεδιασμένο
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν το ωράριο λειτουργίας καταστημάτων και αντιστοιχίζουν εικόνες που δείχνουν συγκεκριμένες αγορές. Παιχνίδια ρόλων
- Οι μαθητές λύνουν προβλήματα σχετικά με τη χρονική διάρκεια δραστηριοτήτων (π.χ. εκτέλεση συνταγής, ωράριο εργασίας, διάλειμμα, δρομολόγια μεταφορικών μέσων, διάρκεια ταξιδιού, λήψη φαρμάκων κ.λ.π.)

- *Μετρήσεις: νομίσματα*
- *Προβλήματα*

- *Η έννοια του πολλαπλασιασμού και της διαίρεσης*
- *Προβλήματα*

- *Οι αριθμοί μέχρι το 1000*
- *Απαρίθμηση 100-100*

- *Απαρίθμηση 1-1 από το 100 – 1000*

- *Σύγκριση, διάταξη αριθμών 0-1000*
- *Εύρεση προηγούμενου επόμενου*
- *Απαρίθμηση 10-10 μέχρι το 1000*
- *Προβλήματα*

- Οι μαθητές εξοικειώνονται με τη χρήση των νομισμάτων στις καθημερινές αγορές και την αξία των προϊόντων. Τα ρέστα και η μέτρησή τους
- Προβλήματα οικονομικής διαχείρισης και προγραμματισμού δραστηριοτήτων.
- Η έννοια των εκπώσεων και των προσφορών στις αγορές.

- Οι μαθητές καλούνται να επιλύσουν προβλήματα όπου χρειάζεται να χωρίσουν μια ποσότητα σε παραπάνω από 2 ίσα μέρη. Επαλήθευση με εποπτικό υλικό. Χρήση αριθμομηχανής
- Οι μαθητές καλούνται να εκτιμήσουν την αξία ενός προϊόντος σε πολλαπλή συσκευασία. Εκτίμηση της μονάδας στη διπλάσια ποσότητα και σε πολλαπλάσια. Προβλήματα που δραματοποιούνται και λύνονται με χρήση εποπτικού υλικού και αριθμομηχανή

- Οι μαθητές απαγγέλλουν τους αριθμούς μέχρι το 1000 διαβάζοντάς τους ταυτόχρονα με τον διδάσκοντα.
- Οι μαθητές αναγνωρίζουν αριθμούς μεγαλύτερους του 100 στην καθημερινή τους ζωή.
- Οι μαθητές αντιστοιχίζουν στα δάχτυλά τους τις εκατοντάδες

- Οι μαθητές εξοικειώνονται με τη μετροταινία (αριθμοί πάνω από το 100) μετρώντας μήκη πάνω από 1 μέτρο. Απαγγέλλουν με τη σειρά τους αριθμούς που διαβάζουν στη μετροταινία
- Οι μαθητές φτιάχνουν αριθμογραμμή με τους αριθμούς από το 100 πρώτα μέχρι το 200, από το 200 μέχρι το 300 κ.λ.π.

- Οι μαθητές απαγγέλλουν με τη σειρά τους αριθμούς σε κάθε εκατοντάδα. Αναγνωρίζουν ακουστικά τις εκατοντάδες, τις δεκάδες και τις μονάδες και αντιστοιχίζουν τους αριθμούς με τις καρτέλες που έχουν τη σωστή γραφή (οι εκατοντάδες με πράσινο, οι δεκάδες με κόκκινο χρώμα)
- Οι μαθητές γράφουν σωστά τους αριθμούς που ακούν και τους διατάσσουν σε σειρά από το μεγαλύτερο στο μικρότερο.
- Οι μαθητές συγκρίνουν αριθμούς πάνω από το εκατό ελέγχοντας τις εκατοντάδες αρχικά και στη συνέχεια τις δεκάδες και τις μονάδες

- *Μετρήσεις: νομίσματα*
- *Παρατήρηση, καταγραφή και οργάνωση δεδομένων*
- *Επίλυση πραγματικών καταστάσεων σε σχέση με την λήψη αποφάσεων που εμπλέκεται ο χρόνος*
- *Μέτρηση χρόνου: 365 ημέρες, εβδομάδες, μήνες*
- *Προβλήματα*

- Οι μαθητές βρίσκουν τον προηγούμενο και τον επόμενο ενός αριθμού σε μία εκατοντάδα (π.χ. 576) και τον γράφουν. Επαλήθευση με μετροταινία και αριθμομηχανή
- Οι μαθητές βρίσκουν 2,3, 5 προηγούμενους και επόμενους ενός αριθμού και τον γράφουν. Επαλήθευση με μετροταινία και αριθμομηχανή
- Οι μαθητές ανεβαίνουν 10-10 από το 100 – 200, 1πό το 200-300 κ.λ.π. κάνοντας χρήση των δεκάδων στην πρώτη εκατοντάδα (δάχτυλα)
- Οι μαθητές βρίσκουν παραδείγματα μετρήσεων που χρησιμοποιούνται αριθμοί πάνω από το 100. Αποστάσεις, χρονολογίες, συσκευασίες, πληθυσμοί, σελίδες βιβλίων, λογαριασμοί κ.λ.π. Δημιουργία κολλάζ με θέμα τους μεγάλους αριθμούς
- Οι μαθητές φτιάχνουν ένα τιμοκατάλογο σε κανσόν με φωτογραφίες προϊόντων που αγοράζουν καθημερινά μέχρι 5 ευρώ (π.χ. ψωμί, εφημερίδα, ένα μπουκάλι γάλα κ.λ.π.) και δίπλα αναγράφουν τις τιμές. Συγκρίνουν το πιο ακριβό και το πιο φθηνό προϊόν.
- Οι μαθητές κάνουν κολλάζ με προϊόντα πολύ πιο ακριβά (αυτοκίνητο, κρεβάτι, τηλεόραση) και δίπλα αναγράφουν τις τιμές. Συγκρίνουν και βρίσκουν το πιο ακριβό και το πιο φθηνό.
- Οι μαθητές φτιάχνουν ημερολόγιο με όλους του μήνες του χρόνου. Σημειώνουν γιορτές και αργίες, εθνικές εορτές και σημαντικά γεγονότα της σχολικής ζωής.
- Οι μαθητές σημειώνουν τα γενέθλιά τους στο ημερολόγιο της τάξης. Βρίσκουν ποιο μήνα γιορτάζουν τα γενέθλιά τους τα πιο πολλά παιδιά
- Οι μαθητές απαγγέλλουν με τη σειρά τους μήνες στο ημερολόγιο της τάξης.
- Χωρίζουν τους μήνες ανά εποχή.
- Οι μαθητές αντιστοιχίζουν στον καθένα μήνα την ημερομηνία που έχουν γενέθλια. Παρατηρούν και συγκρίνουν ποιο μήνα γιορτάζουν τα πιο πολλά παιδιά
- Οι μαθητές συγκρίνουν χρονικές διάρκειες π.χ. καλοκαιρινές διακοπές, Σαρακοστή, χρόνια υποχρεωτικής εκπαίδευσης κ.λ.π. σε ημέρες με τη βοήθεια της αριθμομηχανής και τις συγκρίνουν. Λύνουν προβλήματα σχετικά.

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Μέτρηση μάζας. Εξοικείωση με τη ζυγαριά, το κιλό και τα γραμμάρια</i> • <i>Προβλήματα</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές εξοικειώνονται με τη χρήση της ζυγαριάς, τα γραμμάρια και τα λίτρα στις συσκευασίες καθημερινής χρήσης προϊόντων. • Οι μαθητές λύνουν προβλήματα που σχετίζονται με το βάρος και την αξία προϊόντων
---	---